EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN! Sayı: 79, 15 Ağustos '93

Gelişmeler ve görevler

Sermaye devleti Kürdistan cephesinde çaresizlik içinde debelenmekte, gerçek bir iflası yaşamaktadır. Devletin elinde çoktandır kirli savaşı boyutlandırmaktan başka bir çare kalmamıştır. Bu da çaresizlikle eş anlamlıdır. Türk burjuvazisinin ve devletinin hiç bir insani değer izi taşımayan barbar kimliğinin daha açık bir biçimde ortaya çıkmasından başka bir işe yaramayacaktır.

Çaresiz devlet habire yeni "çare"ler düşünmektedir. Bunların yeni örneklerinden biri, sivil faşist çetelerin resmi devlet kimliği kazandırılarak Kürdistan'daki savaşa sürülmesi hazırlığıdır. Bir öteki Irak Saddam rejimiyle yeniden geliştirilmeye çalışılan ilişkilerdir. Bir üçüncüsü İsrail ile daha yakın bir işbirliğidir. Bu arada Kürt halkının demokratik mücadele mevzilerine karşı polis-medya işbirliği ile süren kapsamlı bir yeni saldırı daha başlatılmış bulunmaktadır. Amaç Kürt halkını Türk halkından soyutlamak, onu politik mücadelenin yasal alanından yoksun bırakmaktır.

Bu amaçla iftira ve provokasyonlara, gazete kapatma girişimleri ve operasyonlara, adam kaçırmalara, cinayetlere, kısaca, her türlü kirli ve alçakça yol ve yönteme başvurulmaktadır.

Kürdistan cephesinde kör ve vahşi bir imha savaşından başka bir çaresi kalmayan Türk burjuvazisinin şimdilerde asıl korkusu, işçi-emekçi hareketinin açacağı bir sınıf savaşı cephesidir. Haziran ortasında başlayan ve Temmuz'u baştan başa kaplayan büyük kitle hareketliliği, sermayenin buna ilişkin kaygılarını her zamankinden daha fazla çoğaltmıştır.

Haftaladır buna çare aranıyor, kitle hareketinin hızını kesmek için çaba sarfediliyordu. Eylemlilik halindeki kitleler üzerinde mevcut burjuva partilerin denetleyip dizginleyici hemen hiç bir etkisi olmadığı için, baskı ve terör dışında sermayenin biricik umudu ve silahı sendika bürokrasisiydi. Kitlelerin eyleme dönüşen hoşnutsuzluğuna bir süre için sahip çıkma görüntüsünün gerisinde, sendika bürokrasisi her zamanki hain rolünü oynadı. Ve nihayet, sert pazarlıklar görüntüsü içinde hükümetle anlaşarak yüzbinlerce kamu işçisi-nin mücadelesini arkadan hançerledi.

Sermayenin özelleştirme politikasının işçi sınıfı için yaratacağı asıl sonuçlar işsizlik ve örgütsüzleştirmedir. Sermaye işçi sınıfını güçsüzleştirmek, atomize etmek istiyor. İşçi kitleleri de saldırı politikasının bu yanını gördükleri için, dikkatlerini ücret artışlarından çok buna yönelttiler. Oysa hükümet ile Türk-İş'in hain sendika bürokratları kasıtlı olarak ücret artışı oranlarına ilişkin tartışmayı önplana çıkardılar.

Türk-İş'in imza koyduğu antlaşma ücret artışı bakımından da tam bir satış sözleşmesi olmakla birlikte, bununla kıyaslanamayacak ölçüde önemli olan, bu sözleşmenin işçi sınıfını özelleştirme saldırısı karşısında tam anlamıyla savunmasız bırakmasıdır.

Şimdi işçiler Türk-İş bürokratlarının masada sermayeye peşkeş çektiklerini sokakta kazanmak sorunuyla yüzyüzedirler.

İşçi ve memur kitlelerinin Temmuz eylemliliği onlar için büyük bir kazanım, zengin bir deneyim olmuştur. Kitleler mücadele içinde kenetlenmiş, güçlerini göstermiş ve bizzat kendileri görmüşlerdir. Kendilerine olan güvenleri artmış, yürüttükleri mücadelenin politik etkilerini, yolaçtığı sarsıntıyı görmüşlerdir. Yaşadıkları toplu eylemler, onları bugüne kadar bir istem olarak haykırdıkları genel grev konusunda daha somut bir fikre ulaştırmıştır. Genel grev bugün işçi ve emekçi kitlelerin saflarında her zamankinden daha çok güncel

hale gelmiştir.

İşçi kitleleri bu aynı mücadele içinde sendika bürokratlarının sermaye uşağı hain yüzlerini bir kez daha görme olanağı da bulmuşlardır. İmzalanan son satış sözleşmesi sınıf kitlelerinin bu hainlere duyduğu güvensizliği pekiştirecek, onlara olan öfkelerini çoğaltacaktır.

Sermayenin ücret pazarlığını ucuza bağlaması ve özelleştirme saldırısı için Türk-İş bürokratlarından açık çek alması kendi cephesinden elbette bir başarıdır. Ne var ki bu sözleşme, işçi sınıfının özelleştirme politikasına ve sonuçlarına göstereceği direniş konusunda sermayeye hiç bir özel güvence sağlamayacaktır. Temmuz'un maddi ve moral kazanımlarından sonra, bu hiç mümkün değildir. İşçiler tensikatlara ve sendikasızlaştırmaya direneceklerdir, bundan kuşku duyulmamalıdır.

Sendika bürokratlarının ihanetini bu son örnekle yeniden yaşayan işçi kitleleri içinde, devrimci önderlik ihtiyacı ve ileri kesimlerinde bu doğrultudaki arayışlar kendini daha belirgin bir biçimde gösterecektir. Sınıfın genel hoşnutsuzluğu, mücadele isteği ve güncelleşen genel grev sorunu ile birlikte ele alındığında, içinden geçmekte olduğumuz şu günler önderlik iddiası taşıyanlar için gerçek bir sınav niteliğindedir. Sınıf kitlelerinin mücadele isteğini geliştirmek, sermayenin başta Kürt sorunu olmak üzere tüm politikalarının iç yüzünü, gerçek niteliğini geniş kesimlere açıklamak, saldırıları püskürtmenin bir etkili yolu olarak genel grev için ajitasyonu sürekli kılmak, taban inisiyatifini ve örgütlenmesini teşvik etmek, ve bunu genel grev/genel direniş komiteleri biçiminde somutlamak, güncel görevlerin önemli halkalarıdır.

Sınıf kitleleri bugün devrimci propaganda ve ajitasyon etkinliklerine her zamankinden daha açık durumdadırlar. Temmuz eylemliliği bunun için son derece elverişli bir ortam yaratmıştır. Olaylar, komünistlerin ve devrimcilerin sermayenin politikaları konusunda bugüne kadar söyledikleri herşeyi haklı çıkarmış, işçiler bunu bizzat yaşayarak gitgide daha iyi bir biçimde görmeye başlamışlardır. Bu onları bundan sonraki politik seslenişe daha açık ve duyarlı hale getirmiştir.

İşçiler ve kamu çalışanları mücadelenin değişik biçim ve yöntemlerini kendi hareketlilik süreci içinde geliştirmiş bulunuyorlar. Temmuz hareketliliği bunun ülke çapında toplu iş bırakma biçimini de ortaya çıkardı. Mücadele biçimlerinin ulaştığı bu düzey, işçi ve memur kitlelerini genel grev biçimindeki daha genel ve bir üst mücadele biçimine hayli yakınlaştırmış bulunuyor. Mücadele biçim ve yöntemlerini geliştirmeye yönelik devrimci propaganda ve ajitasyon bu gelişmeyi gözetmek durumundadır. Bir süre önce toplanan İstanbul Sendikalar Platformu tüm fabrika ve işyerlerinde genel grev komiteleri örgütleme kararı almış bulunuyor. Bu aslında taban isteği ve iradesinin yansımasından başka bir şey değildi. Bu istek ve iradeyi tümüyle sendika bürokrasisinin denetimi dışında olacak şekilde maddi bir biçime dönüştürmek, birimlerde genel grev ve direniş komiteleri örgütlülüğünü yaratmak ve yaygınlaştırmak, bunları bölgeler ve giderek iller düzeyinde merkezileştirmek çabası, bundan sonraki mücadeleler için acil bir ihtiyaç durumundadır.

Şimdi yeni bir dönem başlamaktadır. Bu kitle hareketinde yeni bir safha olacaktır. Sözleşme imzalandığı için eylemlilik belli ölçülerde hız kesse bile, hoşnutsuzluk dalgası sürecek ve çok geçmeden kaçınılmaz olarak gündeme getirilecek tensikatlara karşı yeni direnişler baş gösterecektir. Faaliyetimiz ve hazırlığımız şimdiden tüm bunları hesaba katmak zorundadır.

Siyasal faaliyet bizim için, devrimci bir örgüt için, her zaman asli bir pratiktir. Fakat onu verimli kılacak dış koşullar her zaman mevcut olmayabilir. Oysa bugünkü koşullar, proleter kitlelerin bugünkü havası, bu tür bir faaliyet için halihazırda son derece uygundur. Bundan en iyi bir biçimde yararlanabilmeliyiz. Bu bir önderlik iddiası ve devrimci pratik inisiyatif sorunudur. Bu inisiyatifi gösterebilmeliyiz.

Bu asli bir görevimiz olduğu kadar, bir imha savaşıyla yüzyüze bulunan Kürt halkına karşı acil bir yükümlülüğümüzdür de.

EKİM

Komünistler ve öncü işçiler göreve!

Eylemler genel grevi güncelleştirdi

Türk-İş'in merkezi kararıyla Toplu iş sözleşmesi uyuşmazlığı süren KİT'lerde toplu vizite ve Türk-İş / Kamu Çalışanları Sendikalar Platformu eylem birliği çerçevesinde çeşitli devlet kuruluşlarında bir günlük iş bırakma eylemleri yapıldı.

15-16 Haziran'da başlayan KİT işçilerinin eylemleri, Temmuz başında aralıklarla ve adeta memurlarla dönüşümlü bir görüntüde süregelmişti. Her iki kesimde de eylemlerin sözde nedeniyle, yükselttiği talepler pek de çakışır görünmüyordu. Memur sendikalarının yönetimlerine sorulsa eylem kararları ya Temmuz zamlarına karşı ya da grevli toplu sözleşmeli sendika hakkını elde etmek için, Türk-İş'e sorulduğunda ise tıkanan KİT sözleşmelerini sonuçlandırmak için alınmıştır. Oysa eylemlerde kitlelerin öne çıkardığı taleplere bakıldığında asıl neden ne biri ne de öteki. Her iki kesimde de ülkenin belli başlı sorunları eylemlerin gündemine yerleşmiş bulunuyordu. Her işletmenin her eyleminde ve mutlaka değil, ama giderek yaygınlaşan bir biçimde, örneğin Kürt sorunu artık ilgi ve tartışma konusu oluyordu. Ya da Sivas gibi gündeme birden ve sarsıcı biçimde giren konular, eylemlerin yönünü devlete karşı ve daha politik söylemlere yöneltiyordu.

Önce devlet memurları başlatmıştı "İşçi-memur elele!" çağrısını. Sendikalarını yeni kurmaya başladıkları '88-89'lu yıllarda güçleri sınırlı, devletin baskısı sınırsızdı. Güçlü desteklere gereksinimleri vardı ve bu destek sadece toplumsal mücadelenin en önünde yerini almış bulunan sanayi proletaryasında görünüyordu. Yani bu slogan, bir bakıma memurlardan sanayi işçilerine bir SOS çağrısıydı. Sanayi işçileri bu çağrıyla ilk kez Türk-İş Bursa mitinginde yüzyüze gelmişlerdi. "İşçiler elele, genel greve!" sloganı, memur sendikalarının kortejlerinden "İşçi-memur elele, genel greve!" sloganıyla karşılanıyor ve hemen birlikte ve coşkuyla tekrarlanıyordu. Ama yapay da olsa uzun yılların alışkanlık haline getirdiği sınıf içi rekabetleri aşmaya bir tek miting ve bir sloganın gücü yeterli olamazdı. Nitekim o gün, işçilerin peşinden ve bir bakıma çağrısız olarak mitinge katılan memurlar, 3-4 yıl bu çağrıyla yürüdükten sonra nihayet '93 Temmuz sonunda işçi sendikalarıyla ortak eylem kararlarına ulaşabilmişlerdi.

30 Temmuz eylemlerinin en önemli yanlarından biri işte bu eylem birliği bilincinin kitlelerde artık yer etmiş olduğunu göstermesidir. Memurlar 3-4 yıl sokaklarda bu sloganı haykırdıktan sonra nihayet işçiler, tıkanan toplusözleşme görüşmeleri bahanesiyle çıktıkları alanlarda, tüm çalışanlar için demokratik iş yasaları ve grevli toplusözleşmeli sendika hakkı talebini öne çıkarmaya başladı. "İşçiler elele, genel greve!" sloganı artık her iki kesimde de tamamen, "İşçi-memur elele, genel greve!" şeklinde dönüşmüş ve yerleşmiş bulunuyor.

30 Temmuz'un en önemli yanlarından birisi birlik bilincinin su yüzüne çıkması ise, bir diğeri de, sendika bürokratlarının bütün geri çekme çabalarına karşın kitlelerde genel grev talebinin giderek daha politik söylemlere kavuştuğunu göstermesiydi. Türk-İş tıkanan toplusözleşme görüşmelerinin yolunu açmak için toplu vizite kararı alıyordu ama viziteye çıkan işçiler, hükümete, meclise, sermayeye, sermaye düzenine, özelleştirme kararlarına, emperyalizmin dayatmalarına ve bunlardan daha geriden de gelse Kürdistan'da yürütülen kirli savaşa karşı birlik ve genel grev talebini öne çıkaran sloganlarla yürüyorlardı. Sürecin şimdi daha çok bilince çıkardığı, kitlede sendikalara güvensizlik ve umutsuzlukta ifadesini bulan, öncü işçilerde ise artık daha açık söylemlerle kavuşan bir sorun, önderlik sorunudur.

Sınıf mücadelesinde önderliğin rolü ve önemi marksist-leninistler açısından her zaman için açıktır ama, son eylemlerin pratiği bunun henüz bilincinde olmayan kesimlere işin vahametini artık kavratmalıdır. Bu eylemler sendikal önderliğin bile ne derece önemli olduğunu gösteriyordu. Sendikacıların yönlendirmesinden çıkamayan fabrikaların eylemleri gündemi bile yakalamaktan aciz, Çiller'le başlayıp Çiller'le biten ucuz sloganlarla heba olurken, pek çok işletme sendika bürokrasisini aşarak birim temelinde yarattığı daha ileri önderliklerle inisiyatif geliştirmiş, yürüyüşleri denetlemeye, yönlendirmeye başlamış görünüyordu. Böyle

fabrikaların hem sloganları daha ileri, daha yaratıcı, hem de yürüyüş sıra-sında tutumları daha kararlıydı. Birincisi, polisin emriyle yürüyüş güzergahını trafiğe açarken, ikincisi sendikacıları kesinlikle itip geçerek trafiği kesiyor, hiç bir tehdit onları yolun kenarına çekilmeye ikna edemiyordu.

Önderlik sorunu, genel grevin sınıf içinde daha yoğun tartışılmaya başlandığı Haziran/ Temmuz sürecinde, kitlede Türk-İş'e karşı güvensizlik ve bunun yarattığı umutsuzlukta ifadelenirken, öncü işçilerde daha politik, daha açık söylemlere kavuşmaya başladı. Çeşitli fırsatlarla konuyu tartışan bu öncü kesimlerin, artık politik önderlikten daha fazla sözeder oldukları gözlemlenebiliyor.

Görünen o ki, önümüzdeki süreç komünistlere ve öncü işçilere, çok yoğun bir çaba ve ciddi bir yaklaşımla, genel grevin örgütlenmesi görevini dayatmaktadır. Bu ciddiyet ve bu çaba gösterilmediği takdirde, sendika bürokratizminin denetim ve yönlendirmesinde, sınıfın biriken öfke ve yükselen mücadelesi ya heba olup gidecek, ya da daha tehlikeli olmak üzere kendiliğinden patlayan bir eylem dalgası genel greve yükseltilemeden acı yenilgilerle karşılaşabilecektir. Komünistlerin öncü işçilerle birliği en yakıcı ve acil sorun olmayı sürdürüyor. Yükselen eylemlerin harareti bu birleşme için en uygun potadır. Bütün komünistler yükselen eylemlerin en önünde yürümeli, öncü işçileri sınıf ideolojisiyle donatmada daha atılgan ve kararlı çaba göstermelidirler. İdeolojik üstünlüğün politikada ve sınıf mücadelesi pratiğinde yaşama geçirilmesinin günü gelmiştir. Sınıfa komünistlerin kim olduğunu göstermenin tam zamanıdır. Görev başına!..

KİT işçileri toplu vizitede, hastahane çalışanları grevde!

Tabandan inisiyatifle genel greve

22 Temmuz, Türk-İş'in aldığı kararla KİT çalışanlarının yürüyüş ve gösteri gününe dönüştü. Belediye şoförleri eyleme katılmadı ama, trafik pek çok güzergahta tamamen durdu. Ana caddeler yürüyüş güzergahına, SSK hastanelerinin önleri miting alanlarına dönüştü. İstanbul, gün boyu işçilerin coşkulu sloganlarını alkışladı.

Öte yandan, devletin tanıdığı **memur** ad ve statüsünü reddederek, sendikal hak kazanma mücadelesi sürecinde kendilerine **kamu çalışanları** demeye başlayan devletin diğer ücretli emekçileri de Temmuz eylemlerini henüz bitirmemiş bulunuyorlardı. Henüz devlet eliyle sürdürülen kamu hizmetleri sektöründen özellikle sağlık işkolu, Temmuz sürecinde en yaygın, en radikal eylemleri gerçekleştirmişti. Günlerce iş bırakılan tek alan sağlıktı kamu sektöründe. 22 Temmuz günü de vizite eylemi için SSK'ların önlerine toplanan işçiler, grevdeki sağlık emekçileri tarafından karşılanıyor, "İşçi memur elele, genel greve!" sloganı hep birlikte ve coşkuyla haykırılıyordu sermayenin yüzüne.

15-16 Haziran'daki vizite eylemlerinde iki ayrı güne bölünen Haliç kıyısı tersaneleri ve askeri işyerlerinin işçileri ise bu kez birlikte çıktılar Şişhane yokuşunu. Taşkızak'tan Haliç'e kadar oldukça uzun bir yol boyunca polisin yolun yarısını trafiğe açmak için gösterdiği bütün çabalar sonuçsuz kaldı. İşçiler "doğru bildikleri yolda" yürümeyi sürdürdüler. Özellikle Taşkızak işçilerinin ellerinde oldukça ilginç dövizler bulunuyordu. Ortasına "satılık" tabelası çakılı Türkiye haritası gibi.

Tersanelerin işçileri Türk-İş'e karşı oldukça güvensiz konuşuyor, bu güvensizliği de dayanak göstererek saldırılara karşı etkili bir cevaptan pek umutlu görünmüyorlardı. Türk-İş'ten "eylem takvimi" adına çıka çıka sadece bir günlük vizite çıkmıştı. Oysa bir süredir İstanbul işçileri, Şubeler Platformu'nu Türk-İş'e alttan basınç merkezi yapmaya çalışıyordu. Son Delegeler Kurulu'yla bu çalışmada oldukça ileri bir adım da atmışlardı. Ne var ki Türk-İş'ten çıkan karara bakınca, kendi içinde ileri bir adım olan bu çalışmanın konfederasyona baskı gücünden henüz çok uzak olduğu da anlaşılıyor.

Görünen o ki, mücadelenin gereğine inanan ileri işçilere oldukça fazla görevler düşmektedir. Öncelikle bu gerçek, hiç bıkmadan, ısrarlı ve sistemli bir çabayla ve fazla zaman geçirmeden olanaklı en fazla işçiye kavratılmak zorundadır. Bu çalışma, İstanbul Genişletilmiş Delegeler Kurulu'nda ısrarla vurgulanarak karara bağlatılan "genel grev komiteleri"nin örgütlenmesi çalışmasıyla yanyana yürütülmek zorundadır. Ama böyle bir çalışmanın

kendisi bile asgari bir örgütlülüğü gerektirir. Öyleyse her fabrikada, bütün ileri devrimci işçiler, aralarındaki yapay rekabetleri (özellikle politik farklılıkları) aşıp bir kenara bırakarak, sınıfın genel çıkarları temelinde elele vermeyi de öğrenmek zorundadırlar. Zaten işçi sınıfının düşüncesiyle buluşmayan bir devrimci düşüncenin, işçi sınıfının mücadelesiyle buluşup kaynaşmayan bir devrimci mücadelenin, bir süre için ne denli direnirse direnşin, sermaye cephesinden esecek ilk güçlü rüzgarda savrulup gitmeye mahkum olduğu bu ülkede çoktan kanıtlanmıştır. Günümüzde her devrimci, kendi grup ideolojisinden devrimci sınıf ideolojisine, kendi grup mücadelesinden gerçek sınıf mücadelesine gidişi onurlu bir görev addetmeli, sınıfın mücadelesi ve çıkarlarının karşısına küçük grup çıkarlarının geçirilmesine asla izin vermemelidir. Politik bir genel grevin örgütlenmesi komünistlerle ileri işçilerin ne oranda buluşabileceğine ve ne kadar özverili çalışacaklarına bağlıdır. Sınıfın Türk-İş'e güvensizliğini kendi öz gücüne güvene, umutsuzluğunu umuda çevirmek! İşte, mücadelenin genel greve yükselmesi, sınıfın yıllarca birikerek genel grev istemine dönüşen taleplerinin yaşam bulması buna bağlıdır.

Yıldız AYDIN

Eylemlilik ve önderlik ihtiyacı

Sermaye düzeni ekonomik, politik ve ideolojik bir tıkanma ve tükenmişlik içinde bulunuyor. Türkiye sıcak, hareketli, karmaşık, gerilim ve çatışmalarla dolu bir mecrada hızla yol alıyor. Newroz'da kardeş Kürt halkının faşist sömürgeci sermaye devletinin zulüm ve zorbalığına karşı isyan ateşiyle yükselen mücadelesi, keyfi ve sınır tanımaz askeri operasyonlarla karşılık buldu. Toplu katliamlar, sokak infazları ve köy boşaltmalarla sürdü. Bugün Kürt halkının karşı koyuşuyla birlikte bu topyekün savaşın kendisi "topyekün imha"ya dönüşmüştür.

Newroz'la yükselen toplumsal hareketlilik, "Mayıs"la kızıllaşmaya başlamıştı. 1 Mayıs'ın başta İstanbul olmak üzere ülkenin diğer metropollerinde kitlesel ve coşkulu bir şekilde kutlanmasıyla burjuvaları ve onların sömürgeci devletini bir korku sardı. O günden bugüne bu eylemlerin önü alınabilmiş değildir. İşçiler ve kamu çalışanları Haziran'la başlayan, sermaye devletini ve „özelleştirme hükümeti"ni protesto eylemlerine, gösteri ve yüyrüyüşlerine her gün bir yenisini eklemektedirler.

Öte yandan sosyal ve ulusal mücadelenin hız kazandığı bir dönemde siyasal gericilik katmerleşerek toplumu sindirme operasyonlarını sık sık gündeme getirip, mücadelenin yönünü kitleler nezdinde başka kanallara akıtmaya da çalışıyor. Devlet eliyle planlanıp tezgahlandığı daha olaylar sırasında açığa çıkmış olan Sivas katliamı bir çeşit Alevi-Sünni çatışması olarak sunulmak, halkları birbirine kırdırmayı hedefleyen provoke söylemlerle içine düşülen acz ve bunalımdan kurtulunmak isteniyor.

Ama nafile! En iyi cevabı büyük kitlesel gösterilerde "Katil devlet, katil polis!", "Yaşasın halkların kardeşliği!", "Yaşasın devrim, yaşasın sosyalizm!" haykırışlarıyla kitlelerden aldı. Kamu sektöründe çalışan işçilerin ve memurların Haziran ortalarında başlayan eylemleri burjuvaziyi ve hükümetini köşeye sıkıştırmış durumdadır. "İşçi memur elele, genel greve!" sloganında ifadesini bulan bu birleşik eylemlerin bir ucu genel greve dayanmış durumdadır. İşçiler, halen önlerindeki en büyük engel olmayı sürdüren sendika bürokratlarının duvarlarını aştıkları oranda genel grev hayat bulabilecek bir gerçeklik haline gelmiştir. Ama, her ne kadar sınıfın öncüleri ve oldukça yaygın bir kitlesi için bir gerçeklik haline gelmiş olsa da, genel grevi örgütlü bir faaliyete dönüştürmekten de hayli uzak görünüyorlar. Şimdilik hemen hemen bütün eylemler sendikaların denetim ve güdümünde yürümekte. Memur eylemleri hariç, işçiler toplu viziteyi aşan gösterileri henüz gerçekleştirebilmiş değiller. Son toplanan İstanbul Şubeler Platformu'nda alınan kararlar, ordaki tartışmalarda kalmış durumda. Esas genel grev kararının buradan çıkacağını gözönünde tutarsak, henüz yeni bir gelişme görünmüyor. Sınıfın bunu kavrayacak, kucaklayacak, örgütleyecek, somut politikalar üretecek, sağlam-tutarlı bir sınıf çizgisi izleyecek ihtilalci bir sınıf partisinden yoksun olduğu bir dönemde devrimci ve komünistlere bir hayli görevler düşmektedir.

Erdem ONUR

Pendik Tersanesi işçileri yürüdü:
"İşçiler birleşin, iktidara yerleşin!"

Şu günlerde sermaye ve onun devleti tam bir telaş içerisinde. Kürdistan'daki özgürlük savaşı devam ededursun, bir taraftan kamu çalışanları öte yandan işçiler üretimden gelen güçlerini kullanıyorlar. Azgın sömürü koşullarına, özelleştirmelere, taşeronlaştırmaya, sendikasızlaştırmaya karşı direniyorlar.

Nitekim 30 Temmuz'da İstanbul başta olmak üzere bir çok yer toplu vizite eylemlerine tanık oldu.

Sabah Pendik Tersanesi'nin önünde alışılmışın dışındaki polis yığınağı bir şeyler olacağının habercisi idi.Tersanenin bahçesinde bir koşuşturmaca gözleniyordu. Saat tam 9.30'da bir gürültü koptu. Önde pankartları ile işçiler düzenli bir kortej oluşturmuş şekilde, "İşçi memur elele, genel greve!" sloganını haykırarak tersaneden dışarı boşaldılar. İki bine yakın işçi kararlı ve coşkulu direnmenin getirdiği mutlulukla Pendik SSK Dispanseri'ne doğru yürüyüşlerine başladılar. Bu kez eyleme taşeron firmanın yaklaşık 300 kadar işçisi de katılmıştı.

Tansu Çiller'e, Çağlar'a, hükümete ve Demirel'e ve özellikle özelleştirmelere yönelik sloganlarını gür sesleriyle haykırdılar. Ama en coşkulu attıkları, "İşçi memur elele genel greve!" sloganıydı. Devlete KİT'leri peşkeş çektirmeyeceklerini de değişik biçimlerde ifade ettiler.

Eylemin kontrolünü ellerinde tutanlar sendika yöneticileriydi. Genellikle sloganları attıranlar da onlar oluyordu. Ama kortejin bir yerinden yükselen slogan, yürüyüşçüler tarafından benimsendiği takdirde gür bir sesle haykırılabiliyordu. Ya da tam tersi bazen sendika yöneticilerinin, "KİT'ler halkın malıdır, satılamaz!" türünden sloganları pek benimsenmeyebiliyordu.

Yürüyüş boyunca evlerden, atelyelerden çıkanlar işçileri selamladılar. Bir evin balkonundan işçilere "Umudumuz sizde!" haykırışı, başka bir fabrikanın önündeki kadın işçilerin yürüyüşçülere el sallaması ve sloganlara katılması, ardından işçilerin kadınlara şapkalarını fırlatışı ve daha buna benzer destek gösterileri, her şey alabildiğine anlamlıydı.

Pendik'e varıldığında SSK Dispanseri önünde Dok Gemi-İş Sendikası Başkanı bir konuşma yaptı. Konuşmasında sık sık işçilerin taleplerini nasıl da Ankara'daki bürokratlara karşı savunduğunu vurguladı. Başbakanla, bakanlarla vb. içli dışlı olduğunu sürekli dile getirdi. Nitekim bu sendika bürokratının birlikte yemek yemediği kurdun kalmadığı böylelikle öğrenilmiş oldu. Kısacası ne kadar büyük adam olduğunu vurgulayarak işçiler arasında prim toplaması sınıf hareketinin düzeyi açısından düşündürücüdür.

Sendikacı konuşmasının özelleştirmelerle ilgili bölümünde bol bol Kemalizm ve şovenizm propagandasını yaptı. İşçiler sık sık slogan atarak konuşmayı kestiler. Ama bu onların böylesine geri bir konuşmayı olumladıklarından değil, onun düzene çatan uluslararası sermayeyi karşısına alan söylemlerine destekti. Örneğin o Kemal Atatürk'ün halkı için KİT'leri nasıl kurdurduğunu anlatırken atılan sloganlar, "Kahrolsun İMF!", "Kahrolsun ABD!" oldu. Sendikacının, 640 bin kişilik kamu işçileri ordusunun bu hükümeti oylarıyla iktidara getirdiğini ve yine aym şekilde düşürebileceğinden söz ederken, aslında vermeye çalıştığı mesaj, DYP ve SHP dışındaki başka bir partiye oy verilebileceği olgusu idi. Ancak işçiler bunun karşısında hep birlikte, "İşçiler birleşin, iktidara yerleşin!" sloganını atmayı yeğlediler.

Dispanserin önünde tersane işçilerine yol işçileri ve tarım işçileri de katıldı. Katılanlar büyük bir coşkuyla alkışlandı.

Tersane işçileri, genel greve hazır olduklarını onlarca kez sloganlarıyla haykırdılar. Ancak tüm bunlara karşın ortalıkta bu grevi örgütlemeyi sözde üstlenen sendika bürokratlarından başkası da yoktu. Bu bağlamda değerlendirildiğinde politik bir genel grevi örgütleyecek bir önderliğe duyulan ihtiyaç tüm yakıcılığıyla kendini hissettirmektedir. İşin aslında öncü işçiler sermayeyi ve onun iktidarını çökertecek güvenilir, ciddi bir politik yapıyla bütünleşmeye çoktan hazırlar.

Bu boşluğun acısını yalnızca komünistler değil işçiler de duymaktadırlar. İşçi sınıfının marksist-leninist temelde öncü partisini yaratma şiarını bir hayalden somut bir gerçekliğe dönüştürme görevi kendini her geçen gün daha çok dayatmaktadır.

Maliye çalışanlarının 15-26 Temmuz eylemleri

Mücadele potansiyeli ve önderlik inisiyatifi

13 Temmuz günü Tüm Maliye-Sen İstanbul 2. No'lu Şube'de yapılan temsilciler toplantısında, bütün temsilciler çok karamsar bir tablo çizmişlerdi. 15 Temmuz'da hiç kimse iş bırakılacağını tahmin dahi etmiyordu. Ancak 14 Temmuz'da % 12'lik zamların açıklanmasından sonra birimlerden çok büyük tepkiler gelmeye başladı. Adeta kitleler sendikayı eyleme zorluyordu.

Eminönü, Beyazıt ve Sirkeci Vergi Daireleri yemekhanesinde 14 Temmuz günü yapılan toplantıya (birim toplantısı) 100'den fazla insan katıldı. Bu toplantıda ilgi çeken taraf, Ekimci bir arkadaşın devrimci bir yöntem denemesi oldu. Arkadaş konuşmasında, yapılan bu komik zammı adeta hak ettiğimizi, bugüne kadar yapılan bütün baskı ve keyfi uygulamalara sessiz kaldığımızı veya sesimizi yeterince duyuramadığımızı belirtikten sonra, sessizliğimiz böyle sürerse hükümetin bizimle daha çok alay edeceğini, nasılsa bizden birşeyin çıkmadığını onlarında bildiğini söyledi ve şu çağrıyla devam etti;

"Oysa bizler mevcut şartlardan memnun değiliz. Bunun için üzerimizdeki ölü toprağı atalım, bulunduğumuz alanda faaliyet gösteren Tüm Maliye-Sen bünyesinde örgütlenelim. Demokratik haklarımızı almak için birlikte mücadele edelim."

Arkadaş konuşmasında, örgütlü mücadeleye yanaşmadığımız takdirde bütün olup biteni hak edeceğimizi belirtti ve masalarımızda oturup sızlanmanın da bir anlamı olmadığını vurguladı. Aynı doğrultuda başka konuşmalar da yapıldı. Daha sonra ise 15 Temmuz'da iş bırakmak oy birliği ile kararlaştırıldı. 15 Temmuz günü Tüm Maliye-Sen İstanbul 2. No'lu Şubeye bağlı Beyazıt, Sirkeci, Eminönü, Koca Mustafa Paşa, Mercan, Gayrettepe, Şişli ve Beşiktaş Vergi Dairelerinde tam gün, Beyoğlu Vergi Dairesinde ise yarım gün iş bırakıldı. İş bırakamayan diğer birimler ise iş bırakan bu birimlere güçleri oranında destekte bulundular.

15 Temmuz eylemi daha çok kitlelerin o anki tepkileri olarak değerlendirilebilinir. Ama yine de bu eylem göstermiştir ki, kitlelerin anlayabileceği bir dille onların sorunlarına eğilindiği ölçüde, ekonomik talepleri siyasi taleplerle birleştirebilmek de o denli kolay olmaktadır. İşyerlerindeki bilinçli unsurlar eğer olayları iyi tahlil edebilirler ve inisiyatif koyabilirlerse, eylem pekala kitlesel ve etkin olabiliyor. Nitekim 26 Temmuz eylemi bunu kanıtlamıştır. 15 Temmuz'da Tüm Maliye Sen 2. No'lu Şubeye bağlı 9 birim iş bırakırken, 26 Temmuz günü sadece 4 birim tam gün iş bırakabilmiştir (Eminönü, Beyazı, Sirkeci ve Koca Mustafa Paşa Vergi Daireleri). Bunun dışında diğer birimlerden sadece Fatih Vergi Dairesi öğleden sonra iş bırakabilmiştir.

Sonuç olarak; gerek 15 gerekse 26 Temmuz bir kez daha önderlik sorununu ortaya çıkarmıştır. Ortaya çıkardığı bir başka sonuç da mücadelenin burjuvazi için ne denli ağır bir faturaya dönüşebileceğidir. 15 Temmuz günü iş bırakılmış, 16 Temmuz'da bankalardan maaş almaya gidildiğinde (Ziraat Bankası) bankada para olmadığı tespit edilmiştir. Bunun nedeni, vergi dairelerinden para gitmemesidir. 26 Temmuz'da ise Türkiye genelinde Tüm Maliye-Sen 60 ilde 70 bin kişi ile iş bırakmıştır. Basına yansıdığı kadarıyla, o gün toplanması gereken milyarlaca lira vergi toplanamamıştır. Bir günlük iş bırakılması bu sonuçları doğuruyorsa, bir genel grevin ne tür sonuçlar doğurabileceğini kendine devrimci diyen herkes oturup düşünmeli ve onun örgütlenebilmesi için çaba sarfedilmelidir.

Can KARAÇALI

Tasfiyeci değil...

(Baştarafı s.22'de)

gerçekleştirebilmektir. Ancak işçi sınıfının içinde gerçek bir güç olarak kendi politikalarımızın toplumsal temeline, maddi güçlerine ulaşmış olacağız. Herşey özverili çalışmamıza ve devrimci yaratıcılığımıza bağlı!

Israrlı bir çalışmayla kitleler içinde kendimizi pekiştireceğiz. Devrimci sınıf partisini örgütleyeceğiz. İşçi sınıfının her devrimci başkaldırısını komünist bir ruhla etkileyecek ve yönlendireceğiz. Ne olursa olsun, mutlaka kazanacağız!

K. YAYLA

Direnen İSTULAŞ işçilerinin 4 Ağustos tarihli basın açıklaması

"Ve çözüm genel grevdir!"

Biz Büyükşehir Belediye Başkanlığına bağlı İstanbul Ulaşım (İSTULAŞ) Şanayi ve Ticaret A.Ş.'ye sözleşmeli olarak 3 ay önce işe alındık. İşte alınırken en kısa sürede kadrolarımızın geleceği, sosyal güvenceye kavuşacağımız ifade edildi.

Oysa biz çalışanlar için yaşam hiç bir zaman kolay olmadı. Adeta köleleştirildik. En küçük demokratik taleplerimiz bile şiddetle bastırılmaya çalışıldı.

Bizler ne istiyoruz.

Ürettiğimiz zenginlikten, yaptığımız hizmetlerden hakkımızı istiyoruz. Ama bize düşen, işsizlik, açlık, sefalet ve polis copu. Bütün değerlerin yaratıcısı olan emek sahibi insanlarız ve bu değerlerden payımızı istiyoruz.

İstanbul halkının yakından bildiği gibi, günün 16 saati Tramvay duraklarında, ayakta, güneşin ve yağmurun altında zaruri ihtiyaçlarımızı bile giderebilecek hiç bir sosyal altyapısı olmayan ilkel koşullarda 900.000 lira gibi sefalet ücretiyle çalışıyoruz. Bu kadar sömürü, bu kadar sefalet az görülüyor olmalı ki, 5 arkadaşımızı işten çıkardılar. Bizi de topluca çıkarmak istiyorlar.

Kim mi çıkarıyor?

"Önce insan", "Sosyal devlet", "Emeğe insana saygı" diyen SHP'li Büyükşehir Belediye Başkanı Sözen ve bürokratları.

Bu ne sahtekarlık, bu ne ikiyüzlülük.

Kağıthane işçisine 200 gündür açlığı, sefaleti reva gören sözde Adil Düzen'cilerle bunların hiç bir farkı yoktur. Ha RP, ha ANAP, ha Koalisyon, hep aynı misyon.

Büyük vaatlerle işbaşına gelenlerin ikiyüzlü karakteri açığa çıkmıştır. Yenilenen hükümet, yeni bir saldırı hükümetidir.

Kağıthane işçilerine sözde sahip çıkan, işten atılmalara karşı olduğunu söyleyen SHP'liler bugün 200'e yakın arkadaşımızı açlığa, sefalete mahkum etmeye çalışıyorlar.

Gerekçeleri mi?

Sözen'in bürokratlarının ağzından dinleyelim. "Siz yarın sendikaya üye olur daha fazla ücret, daha fazla sosyal hak dersiniz. Size niye daha fazla ücret verelim. Yığınla işsiz var. 3 ay sizi, 3 ay bir başkasını, 3 ay daha başkasını çalıştırır, çıkarırım."

"Şapka düştü, kel göründü!"

İşte SHP, işte politikaları, sözde özgür sendikalaşma, sözde işgüvencesi, sözde işsizlik sigortası. Bütün bunlar büyük bir aldatmaca.

Çalışanlara karşı takındıkları bu cüretkar davranışla bir daha halkımızın karşısına çıkamayacaklar.

Sermaye cephesi saldırısını topyekün sürdürüyor. Bir yanda Güney Doğu'da halkların kardeşliği bizzat devlet eliyle dinamitleniyor. Diğer yanda, işbarışı, özgür sendikal örgütlenme talebi, iş güvencesi talebi açlık, sefaletle cezalandırılmaya çalışılıyor.

Bugün burada icazet dilenmeye gelmedik. Sorunumuza karşılıklı çözüm bulmak istiyoruz. Eğer talebimiz olan işgüvencesi ve çalışma koşullarının düzeltilmesi doğrultusunda gerçek bir çözüm yolu bulunmadığı takdirde saldırıya topyekün direnişle cevap vermeliyiz. Bu bir ilk adımdır.

Sorun sadece bizim sorunumuz olmaktan çıkmıştır. İş güvencesi, işsizlik sigortası, haftalık çalışma saatlerinin düşürülmesi, özgür sendikalaşma ve sınırsız toplu sözleşme talebi tüm çalışanların talebidir. Ve çözüm genel grevdir.

Haklı mücadelemize tüm çalışanların desteğini istiyoruz.

Hemen şimdi.

İSTULAŞ
Hızlı Tramvay Çalışanları

Kağıthane işçilerinin açlık grevi sona erdi

Mücadele devam edecek

Kağıthane işçileri Ankara'da basın açıklaması yaparak 66. gününde açlık grevlerine son verdiler. Basın açıklamalarında, „süresiz açlık grevi eylemi ölümü içermediği için, ölülerimizin üzerine politika yaptırmamak ve ölümümüzü bekleyen akbabalara yem olmamak için, özelleştirmeye ve taşeronlaştırmaya karşı çıkmak için yaşayacağız" diyerek, direnişlerinin bundan böyle de süreceğini belirttiler.

Kağıthane işçilerinin direnişi, özelleştirmeye, toplu tensikatlara karşı sınıf cephesinden yükselen tok bir sesti. 7 ay gibi bir sürece yayılan direnişlerinde kimi zaman coplandılar, kimi zaman da SHP'lilerden ve başka bazı burjuva kurumlardan sözde "destek" gördüler. Ancak eylemlerine esas desteği vermesi gereken işçilerden yazık ki güçlü bir katılım elde edemediler.

Açlık grevlerinin sona ermesi kendilerine göre, direnişlerinin bitirilmesi anlamına gelmiyordu. Bununla birlikte konuştuğumuz işçilerde bundan sonra ne yapacakları konusunda tam bir netlik de yoktu.

Kendi anlatımlarına göre, 7 aylık direnişleri boyunca belediye işkolunda yeni işten atılmalar gündeme gelmemişti. Kağıthaneli işçilerin direnişleri sürerken, belediye işverenleri hiç bir beldede yeni bir kıyımı göze alamamıştı. Başka bir deyişle, kıyınlara karşı bir barikat oluşturmuşlardı.

Öte yandan Kağıthaneli işçiler, salt 347 işçinin işe geri alınması olarak bakmamışlardı mücadelelerine. Hasbahçede ağaçların kesilmesinden kaçak inşaat yapımına kadar bir dizi konuda aktif tavır göstermişlerdi. Böylece hem direnişlerini salt ekonomik talepler için yürüten işçilere farklı ve ileri bir örnek olmak istemişlerdi, ki böylelikle, yeni bir dünya kurmak için yola çıkmak tarihsel sorumluluğu ile yüzüze bir sınıfın, çevresindeki her olayla ilgilenmesi gerektiğini göstermişlerdi. Hem de şimdiye dek burjuva medya organlarında yaratılmak istenen çirkin propagandaya karşı kendi cephelerinden bir yanıt vermek istemişlerdi. Öyle ki, belediye işçileri, hazır yiyen şişkin kadrolar değil, halka karşı sorumluluklarının bilincinde olan ve hangi parti yönetime gelirse gelsin, iliğine kadar sömürülen işçilerdi.

Bunlar direnişin anlamlı yanlarından bazılarıydı. Ancak açlık grevi sonrası işçilerde yaşanan burukluk ve şaşkınlığı görmek de mümkündü. 15-16 Haziran günlerinde olduğu gibi zaman zaman kendilerine ziyarete gelenlerin sayısı günde 500-1000'i bulmuştu. Ama sınıf tenkisatlara, özelleştirmelere karşı güçlü, örgütlü, birleşik bir haykırış yükseltememişti. Dahası, Kağıthane işçilerinin direnişi, fiziki hareketlilik olarak bir bakıma bulundukları semtin ötesine de yayılamamıştı. Direnişlerinin üçüncü haftasında her ne kadar 1.500 kişilik bir işçi kitlesi onların yürüyüşüne destek vermek üzere Kağıthane'ye gelmişse de, polis barikat kurmuş ve hiç kimseyi Kağıthane'ye sokmamıştı. Ardından işçiler acımasızca coplanmışlardı. Ne yazık ki bu saldırı başarılı olmuş, örgütsüz işçi kitlesi dağılmış, Kağıthane'deki ses İstanbul'u kapsayamamıştı.

İşçi kardeşlerinin dayanışma ruhuna sahip olduklarının da bilincindeydiler. En sık karşılaştıkları soru "sizin için ne yapabiliriz?" olmuştu. Ama güçlü dayanışma komiteleri yaratılamamıştı. Sendikacıların çoğu zaman kendilerine alabildiğine ilgisiz kaldığı koşullarda örgütsüzlüğün acısını hissetmişlerdi. Onları daha uzun soluklu ve daha geniş bir eylemselliğe götürecek bir önderlikten de yoksundular.

Kağıthane işçilerini topluma öfke ile üzüntü duygularının bir karmaşası sarmıştı. Basın açıklamalarına, konuşmalarına yansıyan buydu. Sınıfın öncü partisinin olmadığı koşullarda bunun böyle olacağı muhakkaktır. „Sosyalist"im, „öncü"yüm diyen işçileri, ama özellikle de komünistleri bekleyen bu en acil görev, en yakıcı biçimde kendini dayatmaktadır. "Nerede hareket, orada bereket" zihniyetiyle koşuşturan devrimci-demokrasinin Kağıthaneli işçileri yakın zamanda unutması olasıdır. Ancak komünistlerin görevleri henüz bitmedi, Kağıthaneli direnişçilerle birlikte tüm işçi sınıfına örgütün gerekliliğini döne döne anlatmak, onların yolunu açacak ışığı göstermek, bugün için her zamankinden daha zorunlu.

Elif DENİZ

Temmuz eylemliliği üzerine değerlendirme

15 Temmuz'da birçok ilde ve hemen tüm işkollarında onbinlerce kamu çalışanı iş bıraktı. 15 Temmuz eylemi gerek yaygınlık, gerek katılım ve gerekse de eylemin niteliği itibariyle geçmiş yıllara oranla oldukça ileriydi. Öncelikle eylem birkaç ille sınırlı kalmadı. Aksine ilçelerde bile eylemler yapıldı. Katılım ise oldukça yüksekti. En geride duran insanların bile eylemlere katıldığı görüldü. Eylem nitelik olarak da geçmiş yılları aştı. Bu eylemlere damgasını vuran iş bırakmaydı. Daha yeni yeni sendikalaşan işkollarında bile iş bırakmalar yaşandı. Bu niteliğiyle 15 Temmuz kamu çalışanları açısından genel grev provasıydı.

15 Temmuz'u hazırlayan etmenler

15 Temmuz'un sendikacıların bile beklemediği bir şekilde başarılı geçmesinin sebebini anlayabilmek için biraz geriye gitmek gerekiyor. Öncelikle şunu söylemek gerekir; maaş zammının bu kadar düşük olmasının eyleme büyük etkisi olmuştur ve katılımı artırmıştır. Fakat 15 Temmuz'u tek başına bununla açıklayamayız. 15 Temmuz öncesi ülkenin genel politik ortamını da hesaba katmak gerekiyor.

Kamu Çalışanları Platformu Haziran ayında eylem takvimini açıklamıştı. Planlanan eylemler geçmiş yıllardakinin bir tekrarından başka birşey değildi. Bu eylem takvimi sendikalardaki tıkanıklığı ve bu Temmuz'da da kamu çalışanlarının mücadelesinin önünü açamayacağını gösteriyordu. Bu takvimi gereği öncelikle mitingler yapıldı. Katılım oldukça düşüktü ve coşkusuz geçti. Ardından çeşitli işyerlerinde eylemler yapıldı. Sonuç farklı değildi, bu eylemler de oldukça başarısızdı. Örneğin 15 Temmuz ve sonrasında yüzde yüz katılımlı iş bırakmalar gerçekleştiren Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Okmeydanı SSK Hastahanesi gibi işyerlerinde, Haziran ayı sonlarında yapılan eylemlere çok az insan katılmıştı. 1-3 Temmuz tarihlerinde ise Ankara yürüyüşü yapıldı. Bu yürüyüşe geçmiş yıllarda olduğu gibi katılım oldukça fazlaydı. Sonuç ise gene geçmiş yıllardaki gibiydi. Sadece tek ve önemli bir farkla, sendika yöneticileri bu yürüyüş sonunda taleplerimiz yerine getirilmezse 15 Temmuz'da genel greve gideceğiz sözünü vermek zorunda kaldılar. Çünkü Ankara'da yine kitleyi birkaç vaade satmışlardı ve eylemi geçmiş yıllardaki gibi bitirirlerse tabandan büyük tepki geleceğini biliyorlardı. Bu sebeple ısrarla buraya vaad dinlemek için gelmedik, bu son gelişimizdir, taleplerimiz kabul edilmezse işyerlerimize dönüp genel grev yapacağız diyorlardı. Ankara yürüyüşüne damgasını vuran diğer bir olay Sivas katliamı oldu. Denilebilir ki Sivas katliamına ilk kitlesel tepki kamu çalışanlarından geldi. Yürüyüş boyunca sık sık Sivas'la ilgili sloganlar atıldı ve yürüyüşün gündemine Sivas büyük oranda oturdu.

Ankara yürüyüşünden sonra Sivas, tüm toplumun gündemine oturmuştu. Doğal olarak kamu çalışanları da bundan etkilendi. Birden sendikal haklar için eylemlerin yerine Sivas'la ilgili eylemler geçti. Çeşitli işyerlerinde kendiliğinden eylemler yapıldı. Katılımın ise oldukça iyi olduğu görülüyordu. Ardından kamu çalışanları Sultanahmet'te polisin azgınca saldırdığı eylem gerçekleştirdiler. Bu eylem, katılım her ne kadar düşük olduysa da (buna kitleye duyurulmaması sebep oldu), devletin teşhir olması açısından önemli bir eylemdi. Kamu çalışanlarının ilk defa kendi sorunları dışında bir olaya sahip çıkmaları açısından da bu eylem önemliydi. Kamu çalışanları kendi cephelerinden Sivas'a tepkilerini dile getirirken, tüm ülkede eylemler patlak verdi. Ankara ve İstanbul'da yüzbinler, diğer yerlerde onbinler ayağa kalktı. "Katil devlet!", "Katil polis!", "Faşist devlet!", "Suskun toplum istemiyoruz!' sloganları ön plandaydı. Bu eylemlere kamu çalışanlarının da katılımı oldukça yüksekti.

Sivas eylemlerinden sonra bu kez işçi sınıfının eylemleri ve genel grev gündeme geldi. Artık ortalık iyice ısınıyordu.

Bu dönemde burjuva devlet saldırılarını daha da yoğunlaştıracağı mesajlarını veriyordu. Özellikle özelleştirmelerle işten atılmaların artacağı ve sendikasızlaştırmanın gündeme geleceği bir gerçekti ve işçi sınıfını olduğu gibi kamu çalışanlarını da bu konu çok ilgilendiriyordu. Bunu kendilerine bir saldırı olarak görüyorlardı.

Kısaca bu dönemde kamu çalışanları büyük bir politizasyon yaşadılar. Kitle eylemleri onları etkiledi ve moral verdi. Ayrıca Sivas olayları bu devlete güvenilmeyeceğini de onlara öğretti. Sivas'ta

devletin gerçek yüzünü gördüler (Kürdistan'da göremedikleri). İşçi eylemlerinin gelişeceği olgusu da diğer bir motivasyon gücüydü. İşte tüm bunların üzerine gelen gülünç zam, 15 Temmuz'u getirdi.

15 Temmuz'un gösterdikleri

15 Temmuz eylemi kamu çalışanlarının mücadelesinde dönüm noktalarından biridir. Kamu çalışanları bu eylemle, öncelikle sendika bürokratlarının ve birçok sol hareketin düşündüğünün tersine, bir genel greve hazır olduklarını göstermişlerdir. Artık kitle geridir, kitle eylemlere katılmıyor teraneleri son bulmuştur. İkinci olarak, bu eylem kamu çalışanlarının ülke genelinde örgütlü ve önemli bir güç olduğunu da dosta düşmana göstermiştir. Üçüncü olarak, bu eylemle Kamu Çalışanları Platformu'nun eylem takvimi altüst olmuş, eylem sendikaları aşmıştır. İş bırakmaktan kaçan sendikalar, kitle iş bırakınca buna sahiplenmek zorunda kalmıştır. Ayrıca 15 Temmuz'da Ankara'da yapılan eylem nitelik olarak Ankara yürüyüşünü aşmış ve o yürüyüşte meclise yürüyemeyiz, kitle polisle çatışamaz diyenler bizzat kitleden gereken cevabı almışlardır. Fakat sağlık iş-kolunu dışta tutarsak, sendikacılar diğer günlerde eylemlerin olmasını engelleyebilmişlerdir. Örneğin Tüm Bel-Sen Gaziantep'te yaptığının bir benzerini hemen Şişli Belediyesiyle yapmış ve belediye çalışanlarının tüm dikkatini buraya çekmiş, böylece eylemi kırmıştır. Bu da sendikal bürokrasinin sendikalardaki etkinliğini göstermektedir.

15 Temmuz sonrası

15 Temmuz sonrasında sadece sağlık işkolunda eylemler devam etti. Bu durum 22 Temmuz'a kadar böyle sürdü. 22 Temmuz'da eylemlere diğer işkolları da katılmak zorunda kaldı. Bunda sağlıkçıların ve işçilerin eylemlerinin yarattığı basıncın etkisi büyüktür. Sağlıkçılar 16, 20, 22 ve 23 Temmuz günlerinde de eylemlerine büyük bir coşkuyla devam ettiler. Eylemler her ne kadar 15 Temmuz'daki gibi ülke genelinde değil de İstanbul, İzmir, Ankara ve Adana gibi 4 büyük ille sınırlı kaldıysa da, geçmiş yıllara göre oldukça kitleseldi. Bu illerde sağlık ocaklarına kadar hemen tüm işyerlerinde tam katılımlı iş bırakmalar gerçekleştirildi. Sağlık çalışanları bir kez daha kamu çalışanlarının ileri kolu olduklarını gösterdiler.

Peki diğer işkollarında eylemler durmuşken bu alanda nasıl devam etti?

Bu soruya cevap verebilmek için kısaca Tüm Sağlık-Sen'in geçmişine bakmak gerekiyor. Çünkü sağlıkçıların bu mücadele geleneği sendika kurulurken yaratılmıştır. Gerçekten de Tüm Sağlık-Sen ilk kurulan sendikalardandır ve kurulurken de Eğit-Sen, Tüm Bel-Sen ve Tüm Maliye-Sen'e göre daha çok baskıya maruz kalmıştır. (Zaten diğer sendikalar biraz rahat bir ortamda kurulmuşlardır.) Diğer sendikaların aksine Tüm Sağlık-Sen '90 Temmuz'unda ortaya çıkan ve mücadeleci insanların oluşturduğu işyeri örgütlülüklerinin üzerinde yükselmiştir. Bu durum taban inisiyatifini artırmıştır. Ayrıca kuruluş süreci reformizme karşı uzun bir mücadele sürecini de içermektedir. Bu süreç içerisinde bugün işyerlerinde öncü konumda olan ve eylemleri sürükleyen insanlar iyi bir eğitim görmüşlerdir. Bu süreçte, o dönem öncülüğü elde tutan komünistler, bu geleneğin yaratılmasında büyük çaba harcamışlardır. Kısaca Tüm Sağlık-Sen diğer sendikaların aksine komünistlerin öncülüğüyle ve devrimci bir tarzda kurulmuştur. Onun geçmişinde böyle bir gelenek vardır. Bu geleneği bugün yönetimde olan yeni dönem bürokratları bile yok edememektedirler.

İşte geçmişte yaratılan bu mücadele ve taban inisiyatifi geleneği bu eylemlerin diğer işkollarının aksine sağlık alanında sürmesinin en önemli sebebidir. Bu gelenek sayesindedir ki sağlık alanında eylemler hiçbir zaman sendikanın güdümünde gitmemiştir. İnisiyatif her zaman işyerlerindedir. Yöneticiler de sendikada barınabilmek için bugün bu eylemleri desteklemek, yani reformistler barınabilmek için radikal görünmek durumunda kalmışlardır. Zaten uzun süredir bunların yönetimlerde kalmalarının sırrı da buradadır.

22 Temmuz eylemleri

22 Temmuz eylemleri de kamu çalışanlarının mücadelelerindeki dönüm noktalarından biridir. Hatta işçi sınıfı açısından da bu böyledir. 22 Temmuz "İşçi memur elele!" sloganının somutlandığı bir gündür. 22 Temmuz'da binlerce işçi viziteye çıkmış ve bu eylemler kamu çalışanlarının eylemleriyle birleşmiştir. Özellikle sağlık alanında bu başarılı bir şekilde gerçekleştirilmiştir. Hastahanelere gelen binlerce işçi sendikacıların engellemelerine rağmen, iş bırakan sağlıkçılarla birleşmişlerdir. SSK hastaneleri ve dispanserleri o gün işçi memur birlikteliğini yaşamıştır. Ayrıca PTT, TEK'de işçi memur birlikteliği gerçekleştirilmiştir.

KÇP dışındaki sendikalar

Yıllardır eylemlerden kaçan devlet güdümlü sendikalar bu Temmuz'da eylem yapmak zorunda kalmışlardır. Tabanın baskısı ve tabansız kalacakları korkusu bu sendikalara eylem kararı aldırtmıştır. Faşist Türk Kamu-Sen bile geri de olsa eylemler yapmıştır. Sağlık alanındaki güdümlü sendika Genel Sağlık-İş hastanelerdeki eylemlere katılmak zorunda kalmıştır.

Bu sendikalar dışında Tabipler Odası bile iş bırakmayı tartışmış, sonuçta iş bırakma kararı alamasa bile, eylemleri destekleme kararı almak zorunda kalmıştır. Bu karar doktorlar tarafından uygulanmasa bile...

Devrimci demokrasi

Devrimci demokrasiye mensup bir çok grup bu eylemlerde tam bir kitle kuyrukçuluğu yapmıştır. Eylemlere siyasi müdahale yönünden sınıfta kalmıştır. Bulundukları yerlerde kitleye öncülük yapacaklarına ve eylemleri düzene yönelteceklerine, bizzat bu yönelime engel olmuşlardır. Örneğin bir eylemde yaptığı konuşmada Kürdistan sözcüğünü kullanan bir komüniste, bir TDKP'li itiraz edebilmiş ve bu sözcüğün kullanılmasına karşı çıkmıştır. Bunun dışında bu kesim eylemleri sendikal mücadele sınırında tutmak için elinden geleni yapmıştır. Bunların tek yaptığı kitlenin zorla önüne geçip geri sloganlar yazan pankartlarıyla poz vermek ve daha sonra utanmadan "bu kitle bizim" propagandası yapmaktır. Devrimci demokrasinin bir diğer kayda değer icraatı da bildiri dağıtan komünistlere müdahale etmek olabilmiştir. Bu tavrı birçok çevre göstermiş, ama kitle bunları dinlememiştir. Bunlar dışında devrimci demokrasi için denebilecek tek söz, ona hakim olan misyon yoksunluğudur.

Komünistler

Bu eylemlerde komünistler aktif olarak çalıştılar. İstanbul'da daha eylemler başlamadan işyerlerine dağıttıkları bildirilerle kitleyi genel greve çağırdılar. Geçmişte tekrar edilen eylemlerle bir yol alınamayacağım ve ancak bir genel grevle düzene geri adım attırılabileceğini anlatmaya çalıştılar. Kurtuluşun devrimde ve sosyalizmde olduğu propagandasını yaptılar. Bu şekilde İstanbul'da işyerlerine yönelik tek gerçek devrimci çalışmayı komünistler yaptı. Eylemlerde ise bulundukları birimlerde misyonlarına uygun davranmaya çalıştılar. Düzeni, Kürdistan'daki sömürgeci savaşı teşhir eden konuşmalar yaptılar. Eylemlere öncülük yapma bilinciyle hareket ettiler. Bu eylemler komünistleri bulundukları birimlerde kitlelerle daha da kaynaştırdı. "Kahrolsun ücretli kölelik düzeni!", "Meclis istifa!", "Yaşasın halkların kardeşliği!" gibi sloganları kitlelere yaydılar.

Önümüzdeki görevler

Kamu çalışanlarının eylemlerinin Ağustos'un sonlarına kadar devam edeceğine yönelik ciddi işaretler var. Bazı sendikaların Ağustos sonlarına kadar aldıkları eylem kararları var. Fakat inisiyatif sendikacılara bırakılırsa bu bürokratlar mutlaka kıvırtacaklardır. Bu sebeple inisiyatifi bunlardan alabilmek ve işyerlerine taşıyabilmek gerekiyor. Bu durumda da eylemleri lokallikten kurtarmak için işyerleri arasında bağlantı kurmak önem arzediyor. Özellikle sağlık işkolunda çeşitli işyerleri eylem yapmak istiyor, fakat hepsinin şikayeti yalnız kalmak. Tüm Sağlık-Sen yönetimi de bunu organize etmek için kılını bile kıpırdatmıyor. Bu sebeple yapılabilecek eylemler yapılamıyor. İşte komünistler bunu gözönüne alarak işyerleri arasında koordinasyonu kurabilmelidirler. (Merkezi ve şubeleri zorlayarak, temsilcilerini toplayarak vb...)

Ayrıca eylemleri kısır, kendini tekrar eden bir durumdan çıkarmak lazım. Eylemlerde somut kazanımlar hedeflenmelidir. Toplusözleşmeyi beklemeden kazanılabilecek kreş, servis, sendika odası vb. gibi haklar işyerlerindeki amirlerden istenebilmelidir. Ayağa kalkmış bir kitle ile bu haklar alınabilir. Böylece kitledeki eylem yapıyoruz ama hiçbir şey kazanamadık psikolojisi de kırılacaktır.

Bu eylemleri devletin hazmedeceği düşünülmemelidir. Uygun bir ortamda çeşitli şekillerde saldıracaktır. Örneğin sürgünler gündeme gelecektir. Kesinlikle böyle saldırılara karşı uyanık olunmalı ve cevap verilmelidir. Komünistler böyle durumlarda eylem çağrısı yapmalı ve eylemi bizzat örgütlemelidirler.

Bu eylemler yeni öncüler de ortaya çıkarmıştır. Bu öncülerle politik olarak birleşmek komünistlerin önündeki bir diğer büyük görevdir.

Devrimci demokratların tüm engellemelerine karşın kitleyi politikleştirecek çalışmaları kararlılıkla sürdürmeliyiz.Eylem alanları bizim için gerçek birer kürsüdür ve buraları iyi kullanabilmemiz gerekiyor.

Devrim EGE

Düzen ve laiklik sorunu

Laiklik mücadelesi ne ifade ediyor? Bu mücadele düzene ve kemalist ideojiye kan taşımak mıdır? Düzenin ve Kemalizmin laikliğinden ne anlamak gerekiyor? vb. vb.

Bu ve benzeri sorular bugünlerde tüm sol hareketin gündemini kaplamış durumda. "İrtica" ve "lakilik" sorunu, tüm toplumun duyarlılığının arttığı konular haline geldiği için, bu sorunun sol grupların gündemine girmesi de artık kaçınılmaz hale gelmiştir.

Biz burada, bu yazı sınırları içerisinde sol hareketin bu alandaki yaklaşımlarına değinmeyecek, yukarıdaki sorulara kendi cephemizden yanıtlar vermeye çalışacağız. Yalnız şu kadarını belirtmek zorunlu ki, bu olaylar vesilesiyle sol hareketin geleneksel zaaflarında hemen hiç bir değişme olmadığı bir kez daha suyüzüne çıkmıştır. Bir kez daha kitlelerin kendiliğinden bilincini aşmayan bir perspektifle sorun ele alındı. Bunun doğal ve kaçınılmaz sonucu ise ya geri perspektifle olaylara "müdahale" çabası, ya da kitlelerin eylemdeki bilincini "geri" bularak kitle hareketine tümüyle sırt çevirmek oldu.

Laiklik ve laiklik mücadelesi

Laiklik burjuva demokratik devrim sürecinin -tüm diğer demokratik kazanımlar gibi- **eksikli, sınırlı, şarta bağlı** bir kazanımdır.

Bu tanımlama kaçınılmaz olarak iki soruyu gündeme getirmektedir. Burjuvazi niçin laiklik mücadelesine soyunmuştur? Ve burjuvazinin laikliği niçin eksikli, sınırlı ve şarta bağlıdır?

Kuşkusuz ki her iki durumda da işin özünde sınıf ilişkileri vardır. Birincisinde, burjuvazi ile feodal sınıfların temel eksenini oluşturduğu bir ilişki, ikincisinde ise burjuvazi ile proletaryanın...

Burjuvazi feodalizme karşı savaşımını dine karşı bir savaşım olarak da, bir laiklik savaşı olarak da yürütmek zorundaydı. Çünkü din, her açıdan ortaçağın simgesiydi. Siyaset, felsefe, hukuk vb. tüm alanlarda, ortaçağ ilişkilerini meşrulaştıran bir araç olarak dinin hakimiyeti sözkonusuydu. İktidardaki feodal sınıflar, kendi siyasal erklerini dine dayandırıyorlar, bu yolla kendi egemenliklerini "ilahi", "dokunulmaz", "kutsal" bir kisveye büründürüyorlardı. Ve **çok daha önemli olarak,** dinin kendisinde cisimleştiği kurum, kilise, **yalnızca** ideolojik planda feodalizmi kutsayan bir güç değil, aynı zamanda feodal iktidarın bir ortağı, feodal mülkiyet sisteminin önemli bir temsilcisiydi. Doğal olarak da bu **sınıfsal kimliğiyle** burjuva devrimin amansız düşmanları arasında yeralmaktaydı.

Burjuvazi, işte bu nedenle, kendi siyasal iktidar mücadelesini başarmak, devrimini muzaffer kılmak için, din ve kilise engelini aşmak zorunluluğu ile yüzyüze idi. Feodal iktidara ve mülkiyet sistemine karşı yürütülen "eşitlik-özgürlük" savaşı kaçınılmaz olarak dini ve kilise kurumunu da hedefledi. Dinsel felsefe ve hukuka karşı -özellikle de Aydınlanma Döneminde- yoğun bir ideolojik savaşım yürütüldü vb.

Laiklik mücadelesini burjuvazi açısından kaçınılmaz kılan nesnellik buydu.

Proletaryanın ve kilisenin toprak ve iktidar üzerindeki hakimiyeti altında ezilen köylüler de, bu mücadelede, kilise egemenliğine ve dinsel hukuka karşı savaşımda burjuvaziyle beraber yürüdüler. Ama bir yere, bir noktaya kadar. Bu noktadan sona proletarya ile burjuvazinin yolları ayrılacaktı.

Zira proletarya eşitliği iktisadi ve toplumsal alana dek yaymak, böylece de "özgürlüğün" önündeki tüm nesnel engelleri kaldırmak istiyordu. Oysa burjuvazi için "eşitliğin ve özgürlüğün" doğal bir sınırı vardı. İktisadi ve toplumsal eşitsizlik üzerinde yükselen, kendi varlık temelini de bu eşitsizliğin muhafazasında bulan bir sınıf olduğu için, burjuvazi, eşitliği yalnızca soyut-şekli bir "siyasal eşitlik" sorununa indirgiyordu. Proletarya eşitliği derinleştirme çabasına yöneldiği ölçüde, kaçınılmaz biçimde, dünkü yol arkadaşı ile karşı karşıya geldi. Bu noktada proletarya ile burjuvazinin "ortak yürüyüşü" sona erdi. Feodalizme karşı ortak savaşım veren bu iki sınıf giderek sınıf mücadelesinin karşı kutuplarını tutmaya başladılar. Demokrasi sorununda burjuvazi ile proletarya arasındaki kesin yol ayrımının başlangıcıydı bu.

Toplumsal-iktisadi eşitsizlik temeli üzerinde yükseldiği için, demokrasiyi ancak şekli ve şarta bağlı olarak gerçekleştirebilen, bu nedenle de bu hakları "kullanılmaz haklar" durumuna

dönüştüren burjuvazi ile, tüm bu sınırları ortadan kaldıran "eşitlik ve özgürlüğü" biçimsel olmaktan kurtarmaya çalışan proletarya arasında, demokrasi sorununa yaklaşımda köklü bir konum farklılığı vardı. Bu konum farklılığı kendini doğal ve kaçınılmaz olarak laiklik sorununda da gösterecekti.

Proletarya ve emekçilerin mücadelesi burjuva düzeni hedeflemeye başladığı noktada, devrim tarafından geriletilmiş bulunan dinsel ideoloji burjuvaziye yeniden gerekli oldu. Böylece din sahipsiz bırakıldığı yerden alınarak bir kez daha o eski "kutsal" mevkiine oturtuldu. Tıpkı feodal sınıfların kendi egemenliklerinin ilahi örtüsü olarak kullanmaları gibi, burjuvazi de dini kendi sınıfsal egemenliğinin, eşitsizlik ve sömürü düzeninin meşrulaştırılmasında mistik bir asma yaprağı olarak kullanmaya başladı.

Dinin işlevi bununla, egemen sınıfın sömürü ve baskısını meşrulaştırmaya yarayan bir ideolojik araç olmakla sınırlı değildi. O, bir başka açıdan da işçi ve emekçi kesimlerini kendi içinde bölmeye yarayan bir ideolojik araç olarak da burjuvazi için gerekliydi. Burjuvazi din silahı sayesinde, işçi ve emekçileri dinsel inançlar ve mezhepsel farklılıklar temelinde bölerek bu yolla sınıf mücadelesini etkisizleştirebiliyordu.

İşte tüm bu nedenlerle, eşitsizlik ve sömürü temeline dayanan bu toplumsal düzen, laiklik alanında daha ileriye gidemez, laikliğin tutarlı ve kararlı bir savunucusu olamazdı. Böyle olduğu için de kendi karşısına tutarlı, kararlı bir "hasım" çıktığında, yapabileceği tek şey daha da gericileşmek olacaktı. Nitekim öyle de oldu. Kendi egemenlik sistemini koruma çabası, burjuvaziyi gittikçe ilk konumuna göre daha geri bir noktaya sürükledi. Proletaryaya karşı dini ideolojiyi kendine dayanak yapan ortaçağ kalıntısı sınıflarla ittifak, burjuvazinin evrensel bir davranış çizgisi oldu.

Kemalizm, burjuva düzen ve laiklik

Türkiye'de "laiklik" denilincei akla Kemalizm geliyor. Bir yere kadar doğal, ama bir yere kadar...

Kemalizm burjuva devriminin simgesidir. Her yerde olduğu gibi Türkiye'de de laiklik burjuva devrim sürecinin sonucu olarak gündeme girmiş, laiklik alanındaki ilk adımlar bu dönemde atılmıştır. Ama atılan yalnızca "ilk adım" olmakla sınırlıdır ve burjuvazi bu adımlardan da ileride yine döngeri edecektir. Ayrıca buna, Kemalizmin laikliğinin, burjuva demokratik sınırlar içinde bile güdük, ikiyüzlü bir karaktere sahip olduğunu eklemek gereklidir.*

Kemalist burjuvazi, dinsel ideolojiyi -burjuva bir renk vererek- egemen ideolojinin temel payandalarından biri haline getirdi. "Akıl dini" olan, "laik" karakter taşıyan, devleti "kutsal" sayan, "sınıfsız-imtiyazsız toplum" anlayışını meşrulaştıran bir islam anlayışı, resmi ideolojinin en önemli unsuru oldu. Kemalistler feodal dönemin dinsel simgesi olan halifelik kurumunu kaldırdılar, ama onun yerine burjuva dönemin "dinsel" simgesi olan bir başka kurumu, Diyanet İşleri Başkanlığı'nı yerleştirdiler. Aleviler ise yalnızca halifeliğin kaldırılmış olmasının göreli rahatlığı ile yetinmek zorunda kaldılar. Zira kemalist devrim aleviliğin ezilen mezhep konumunda hiç bir köklü değişiklik yaratmadı. Tersine aleviliğin ezilen mezhep konumunu kurumlaştırdı, vb.

Burjuva düzen oturdukça ve emekçi muhalefetinin, sosyalizmin sıcaklığını ensesinde hissettiğinde tüm diğer emekçi kardeşleri gibi -belki de hepsinden daha hararetli olarak- dine ve dinsel gericiliğe daha fazla kucak açmaya başladı.

"Anti-komünizm" histerisinin yükseldiği soğuk savaş yıllarında din, devletin komünizme karşı mücadelesinde en önemli ideolojik araçlardan biriydi. Bu dönemden sonra burjuva devlet, kendi meşruluğunu sağlamak ve komünizme karşı bir set oluşturmak amacıyla tarikat örgütlenmelerini daha açık biçimlerde kullanmaya başladı. Nakşibendilik, Nurculuk, Süleymancılık vb. türden tarikat örgütlenmeleri, sözde laik burjuva devletin koynunda beslenip büyütüldü, vb.

Son 20 yıllık dönemde ise burjuva devletin laiklik konusundaki bu ikiyüzlü karakteri, artık

---

* Bu güdük, ikiyüzlü karakterine rağmen kitleler içinde Kemalizmle laikliğin bu denli özdeşleşmiş bulunması ilk başta şaşırtıcı gelebilir. Ne var ki, söz ne zaman Kemalizmden açılsa, onun Türkiye sol hareketi gibi önemli bir "düzen muhalifi" dosta sahip olduğunu da hatırlamalıyız. Devrimci hareket tüm diğer alanlarda olduğu gibi, bu alanda da, laiklik konusunda da "burjuva devrimin kazanımlarını savunmak" gerekçesi altında, Kemalizmin bayraktarlığını yapmıştır..

Ne yazık ki, Türkiye'de emekçi kitleler, bugüne dek, Kemalizmin laikliğinden daha ileri bir laiklik savunusu ve anlayışıyla hiç yüzyüze gelmiş değillerdir.

bayağılık sınırlarına ulaştı. Komünizme karşı "yeşik kuşak" oluşturmak; PKK'ya karşı bir islamcı set çekmek, ABD'nin Ortadoğu'daki çıkarlarının daha iyi bir bekçi köpeği olmak için boynuna "islam tasması" takmak vb., burjuva-kemalist devleti, ikiyüzlü burjuva laikliğinin en iğrenç örneklerinden biri durumuna getirdi.

* * *

Hiç bir burjuva düzen, sömürü ve eşitsizlik üzerinde yükselen sınıf çıkarlarının bir sonucu olarak, din alanı ile devlet alanının birbirinden bütünüyle ayrılmasını sağlayamaz. Tüm dinsel ve mezhepsel inançlar karşısında "eşit" bir tutuma sahip olamaz. Tersine, onun sınıf çıkarları, genel olarak dini, özel olarak da dinsel ve mezhepsel ayrımları kullanmayı, istismar etmeyi zorulu kılar. Bu nedenden dolayıdır ki, onun laiklik anlayışı sınırlı ve ikiyüzlüdür.

Kemalizmin, Türk burjuvazisinin diğer sınıf kardeşlerinden bir farkı varsa eğer, bu da onun laikliğinin çok daha sınırlı ve ikiyüzlü olmasıdır. Tüm diğer anlatılanlar bir yana, tek başına düzenin Alevi-Sünni politikası bunun böyle olduğunun yeterli, ikna edici bir kanıtını oluşturur.

Tüm burjuva düzenlerin pratiği gibi, bizzat Kemalizmin, Türk burjuvazisinin de pratiği, burjuvazinin laiklik bayrağını çok uzun süre önce elinden bırakmış olduğunun kanıtıdır.

Bu tarihsel süreç aynı zamanda şu temel gerçeği de kanıtlamıştır. Ancak tarihsel misyonu toplumsal eşitsizlik ve sömürüyü ortadan kaldırmak olan, çıkarı emekçilerin örgütlü birliğinin zorunlu kılan bir sınıf, laikliğin kesin, kararlı ve tutarlı bir savunucusu, uygulayıcısı olabilir. Ancak böyle bir sınıfın egemenlik koşullarında, devlet ve din alanı birbirinden kesin olarak ayrılabilir; devlet, hiç bir ayrım gözetmeksizin, tüm dinsel inançlara karşı eşit mesafeli bir tutuma sahip olabilir. Kuşkusuz ki bu özelliklere sahip tek sınıf proletaryadır.

Bu temel nedenden dolayı komünistler laiklik mücadelesine kayıtsız kalamazlar. Aksine bu mücadelenin birinci dereceden tarafıdırlar. "Kemalizme kan taşır" gerekçesiyle laiklik mücadelesine sırt çevirmek, yıllarca Kemalizm bayraktarlığını yapmış olmanın tersten olumsuz bir "diyeti" değilse eğer, soldaki tasfiyeciliğin en bariz görünümlerinden biridir.

Kuşkusuz ki Kemalizmi, burjuva devleti "temel hedef" olarak almayan "laiklik-irtica" eksenine sıkışan bir perspektifle yapılabilecek olan "Kemalizme kan taşımak" olacaktır. Ki devrimci hareketin yıllardır yaptığı da budur.

Ne var ki komünistler, laiklik mücadelesini Kemalizme, burjuva düzene mücadeleden yalıtılmış bir "irtica" karşıtlığı olarak anlamazlar. Tersine laiklik mücadelesinde birincisini başa ve temele koyarlar. Kemalizmin, burjuva düzenin, sosyaldemokrasinin bu alandaki ikiyüzlü tutumunu teşhir etmek, gerici dinsel akım ve tarikatlarla burjuva devlet arasındaki ilişkiyi ortaya koyarak dikkatleri "devlet" üzerinde yoğunlaştırmak, laiklik mücadelesinin temel görevlerindendir. Kuşkusuz ki, burjuva düzenin emekçileri dinsel-mezhepsel inanç temelinde bölme çabalarını sergilemek, bu bölme girişimlerine "sınıf kardeşliği" ekseninde bir karşı koyuşu örgütlemeye çalışmak da, bu mücadelenin aynı derecede önemli bir başka görevi olmaktadır.

Kuşkusuz ki bize düşen, bu eylemlerde "laiklik" sloganını öne çıkarmak değildir. Devlet karşıtı sloganları, sermaye devletini teşhir eden şiarları formüle edip yaygınlaştırmaktır. Ama laiklik sorununa sırt çevirerek, laiklik talebini Kemalizmin-düzenin etkisi ile açıklayarak bu görevi başarabilmek mümkün değildir.

Belediye memurlarının eylemi

29 Temmuz'da belediye memurları İSKİ'nin önünde toplanarak Sözen'i toplusözleşme masasına çağırdılar. 2000'e yakın belediye çalışanı, Tüm Bel-Sen genel merkez yöneticilerinin N.Sözen'le görüşme çabası sürerken, bahçede sloganlar atarak beklediler. Türkü söylediler. "Toplusözleşme hakkımız, grev silahımız!", "İşçi memur elele, genel greve!" en sık atılan sloganlardı. Saat 12.00 civarında Tüm Bel-Sen Genel Başkanı kürsüye çıkarak Sözen'in kendileriyle görüşmekten kaçtığını söyledi. Kitle „yuh" çekerek tepkisini ortaya koydu. İşçilerin 30 Temmuz'da gerçekleşecek toplu vizite eylemine destek verilmesi kararlaştırılarak tertipleyiciler tarafından eylem bitirildi.

Sosyalizm ve din

Bugünkü toplum, tamamen geniş emekçi kitlelerin nüfusunun ufak bir azınlığı; yani toprak sahipleri ve kapitalistler sınıfı tarafından sömürülmesi esası üzerine kurulmuştur. Bütün yaşamları boyunca kapitalistler hesabına çalışan "özgür" işçilere sadece kazanç sağlayan kölelerin yaşamını sürdürmeye, kapitalist köleliğin güvenini ve sürekliliğini sağlamaya yetecek oranda geçim olanağı "tanındığından", bu toplum bir köle toplumudur.

İşçilerin ekonomik baskı altında olmaları, kaçınılmaz biçimde her türlü siyasal baskıya, toplumsal aşağılanmaya, kitlelerin ruhsal ve moral çöküntüsünün artmasına yolaçar. İşçiler ekonomik kurtuluşları adına az ya da çok ölçüde siyasal özgürlük elde etmek için savaşabilirler. Ne var ki, kapital gücü yönetimden yok edilmedikçe ne oranda olursa olsun elde edilecek siyasal özgürlük, işçileri yoksulluktan, işsizlikten ve baskıdan kurtaramayacaktır. Başkaları hesabına çalışmaktan, yerine getirilmeyen isteklerden ve yalnız bırakılmışlıktan yılmış halk kitleleri üzerine her yerde büyük ağırlıkla yüklenen ruhsal baskı biçimlerinden biri dindir. Doğaya yenik düşen ilk insanların tanrılara, şeytanlara, mucizelere ve benzeri şeylere inanmasına yol açışı gibi, sömürülen sınıfların sömürenlere karşı mücadeledeki yetersizliği de kaçınılmaz olarak ölümden sonra daha iyi bir yaşamın varlığına inanmalarına yol açar. Din, bütün yaşamı boyunca çalışan ve yokluk çekenlere, bu dünyada azla yetinmeyi, kısmete boyun eğmeyi, sabırlı olmayı ve öteki dünyada bir cennet umudunu sürdürmeyi öğretir. Oysa yine din, başkalarının emeğinin sırtından geçinenlere bu dünyada hayırseverlik yapmayı öğreterek, sömürücü varlıklarının ceremesini pek ucuza ödemek kolaylığını gösterir ve cennette de rahat yaşamaları için ehven fiatlı bilet satmaya bakar. Böylelikle din, halkı uyutmak için afyon niteliğindedir.. Din, sermaye kölelerinin insancıl düşlerini, insaa daha yaraşan yaşam isteklerini içinde boğdukları bir çeşit ruhsal içkidir.

Ne var ki, köleliğinin bilincine varmış ve kurtuluşu için mücadeleye başlamış köle, kölelikten yarı yarıya çıkmış demektir. Fabrika endüstrisinin yetiştirdiği ve kent yaşamının aydınlattığı modern, sınıf bilinçli işçi, dinsel önyargıları bir yana atar, cenneti papazlara ve burjuva bağnazlarına bırakır ve bu dünyada kendisi için daha iyi bir yaşam elde etmeye çalışır. Bugünün proletaryası, din bulutuna karşı savaşta bilimden yararlanan ve işçileri bu dünyada daha iyi bir yaşam adına kavga vermek için birleştirerek öteki dünya inancından kurtaran sosyalizmin yanında yer alır.

Din, kişinin özel sorunu olarak kabul edilmelidir. Sosyalistler, din konusundaki tavırlarını genellikle bu sözlerle belirtirler. Oysa herhangi bir yanlış anlamaya yolaçmamak için bu sözlerin anlamı kesinlikle açıklanmalıdır. Devlet açısından ele alındığı sürece, dinin kişisel bir sorun olarak kalmasını isteriz. Ancak, Partimiz açısından dini kişisel bir sorun olarak göremeyiz. Dinin devletle ilişkisi olmaması, dinsel kurumların hükümete değin yetkileri bulunmaması gerekir. Herkes istediği dini izlemek ya da dinsiz yani kural olarak bütün sosyalistler gibi ateist olmakta tamamen özgür olmalıdır. Vatandaşlar arasında dinsel inançları nedeniyle ayrım yapılmasına kesinlikle göz yumulamaz. Resmi belgelerde bir vatandaşın dininden söz edilmesine de son verilmelidir. Kiliseye ve dinsel kurumlara hiç bir devlet yardımı yapılmamalı, hiç bir ödenek verilmemelidir. Bunlar, devletten tamamen bağımsız, aynı düşüncedeki kişilerin oluşturduğu kurumlar niteliğinde olmalıdır. Ancak bu isteklerin kesinlikle yerine gelmesi halinde, kilisenin devlete Rus vatandaşların ise kiliseye feodal bağımlılıklarının sürdüğü, (bugüne kadar ceza yasalarımızda ve hukuk kitaplarımızda yer alan) engizisyon yasalarının varolduğu ve uygulandığı, insanları inançları ya da inançsızlıkları nedeniyle cezalandırdığı, insanların vicdan özgürlüğünü baltaladığı ve kilisenin şu ya da bu afyonlanmasıyla hükümetten gelir ya da mevki sağladığı utanç verici geçmişe son verilebilir. Sosyalist proletaryanın modern devlet ve modern kiliseden istediği, kilise ile devletin birbirinden kesinlikle ayrılmasıdır.

Rus devrimi, bu isteği siyasal özgürlüğün bir gereği olarak gerçekleştirmelidir. Polis yönetimli feodal otokrasiye bağlı memurların başkaldırısı, kilise evresinde bile huzursuzluk, tedirginlik ve öfke yarattığı için din ve devleti ayırma isteğini gerçekleştirmek konusunda Rus devrimi özellikle elverişli bir ortamdadır. Rus Ortadoks din adamları

her ne kadar cahilseler de, onlar bile Rusya'daki eski, orta çağa uygun düzenin yıkılmasıyla patlayan gümbürtüden uyandılar. Onlar bile özgürlük isteğinde birleşiyor, onlar bile bürokratik uygulamalara ve memur zihniyetine, "Tanrının hizmetkarları"nı zorla polise casusluk ettirmek isteyenlere karşı çıkıyorlar. Biz sosyalistler, bu hareketi desteklemeli, kilisenin dürüst ve içten üyelerine doğru sonuca ulaşmaları konusunda yardımcı olmalı, onların özgürlük isteklerini sürdürmelerini sağlamalı ve kilise ile polis arasındaki ilişkiyi koparmalarını onlardan istemeliyiz. Ya içtenlikli ve dürüstünüzdür, ki o zaman kilise ile devletin ve kilise ile okulun kesinlikle birbirlerinden ayrılmasından, dinin tamemen kişisel bir sorun olarak kabul edilmesinden yana olursunuz. Ya da özgürlük konusunda bu tutarlı istekleri benimsemezsiniz, ki o zaman da engizisyon geleneklerinin hala tutsağı demeksinizdir; rahat memuriyetlerinize ve hükümet kaynıklı gelirlerinize bağlısınız demektir; silahınızın ruhsal gücüne inanmıyorsunuz ve devletten rüşvet almayı sürdürüyorsunuz demektir. O takdirde de bütün Rusya'daki sınıf bilinçli işçiler size amansız bir savaş açacaklardır.

Sosyalist proletaryanın partisi açısından, din kişisel bir konu değildir. Partimiz, işçi sınıfının kurtuluşu adına bir araya gelmiş sınıf bilinçli, ileri savaşçıların toplandıkları bir yerdir. Böylesi bir birlik dinsel inanç biçiminde ortaya sürülen sınıf bilinci yoksunluğuna, bilgisizliğe ve geri kafalılığa kayıtsız kalamaz ve kalmamalıdır. Din diye tanımlanan ve halkın üzerine indirilen koyu sisle, sözlerimizi ve yazılarımızı kullanarak tamamen ideolojik silahlarla savaşabilmek için kilisenin kaldırılmasını istiyoruz. Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisini, işçilerin her türlü dinsel uyutmacadan kurtulması adına mücadele etmek için kurduk. Bizim için ideolojik mücadele kişisel bir sorun değil, bütün Partinin, bütün proletaryanın sorunudur.

Madem ki durum böyledir, o halde Programımızda ateist olduğumuzu neden açıklamıyoruz? Hristiyanların ve öteki dinlere inananların Partimize girmesini neden yasaklamıyoruz?

Bu soruya verilecek cevap, din sorununun burjuva demokratları tarafından ortaya konuluşu ile, Sosyal Demokratlar tarafından ortaya konuluşu arasındaki ayırımı belirleyecektir.

Bizim programımız tamamen bilimsel, dahası materyalist dünya görüşü temeli üzerindedir. Bu nedenle programımızın açıklanması demek, din sisinin gerçek tarihsel ve ekonomik kökenlerinin açıklanmasını da zorunlu kılacak demektir. Propagandamız kaçınılmaz olarak ateizm propagandasını, gerekli bilimsel yayımların yapılmasını, otokrat feodal hükümetin bugüne kadar yasakladığı ve kovuşturduğu yazıların Parti çalışmalarımızın bir dalı haline getirilmesini de içermektedir. Bir zamanlar Engels'in Alman Sosyalistlerine verdiği öğüdü şimdi bizim izlememiz gerekebilir: Onsekizinci yüzyıl Fransız Aydınlanma dönemi düşünür ve ateistlerinin yazıları çevrilmeli ve geniş ölçüde yayılmalıdır. (1)

Ancak, hiçbir koşulda din sorununu burjuva radikal demokratlarının sık sık yaptığı gibi, soyut, ülkücü bir biçimde, sınıf mücadelesinden kopuk "entellektüel" bir sorun gibi ortaya koymak yanlışına düşmememiz gerekir. Aşırı baskı temeline oturan ve işçilerin eğitilmediği bir toplumda, dinsel önyargıların sadece propaganda yöntemleriyle yokedilebileceğini sanmak budalalık olur. İnsanlığın üzerindeki din boyunduruğunun, toplumdaki ekonomik boyunduruğun bir sonucu ve yansıması olduğunu akıldan çıkarmak burjuva dar görüşlülüğünden başka birşey değildir. Proletarya kapitalizmin karanlık güçlerine karşı kendi mücadelesiyle aydınlanmadıkça, ne kadar bildiri dağıtılırsa dağıtılsın, ne kadar söz söylenirse söylensin proletaryayı aydınlatmak olanaksızdır. Bizim açımızdan ezilen sınıfın bu dünyada bir cennet yaratmak adına gerçek devrimci mücadelede birleşmesi, öteki dünya cenneti konusunda proletaryanın görüş birliğine gelmesinden daha önemlidir.

İşte bu nedenle Programımızda ateşit olduğumuzu belirtmiyoruz ve böyle davranmak zorundayız. İşte bu nedenle, eski önyargılarını henüz sürdüren proleterlerin partimize katılmalarını engellemiyoruz ve engellememek zorundayız. Biz her zaman bilimsel dünya görüşünü öğütleyeceğiz ve çeşitli "Hristiyanlar"ın tutarsızlıklarıyla savaşacağız. Fakat bu hiçbir zaman, yeri olmadığı halde din sorununun birinci plana alınması demek değildir. Yine bu

(1) Sözü edilen yazı Diderot, Holbach Helvetius ve diğer Fransız düşünürleriyle ilgili "Flühtling-Literatur" başlıklı yazıdır. Engels bu yazıda, "Fransız ruhunun gerek öz gerek biçim açısından en büyük başarısı olan ve o zamanki bilim düzeyi gözönünde tutulduğunda bugün bile çok yüksek düzeyde özü ve eşsiz biçimi olan onsekizinci yüzyıl Fransız materyalistlerinin yazılarının işçi kitlesi arasında yayılmasına önem verilmesi gerektiğini" yazmıştır.

hiçbir zaman, gerçekten devrimci ekonomik ve siyasal mücadele güçlerinin üçüncü sınıf görüşler ya da anlamsız fikirler nedeniyle birbirlerinden kopmasına, siyasal önemlerini kaybetmesine, ekonomik gelişim karşısında bir yana itilivermesine göz yummamız da demek değildir.

Her yerde ve şimdilerde de Rusya'da reaksiyoner burjuvazi, gerçekten önemli, temel ekonomik ve siyasal sorunlardan, yani Rus proletaryasının devrimci mücadelede birleşmesiyle bugünlerde çözümlenmeye başlanmış olan sorunlarından kitlelerin dikkatini uzaklaştırmak amacıyla din adına mücadeleyi kendine uğraş edinmiştir. Bugün kendini Kara Yüzler kıyımlarında gösteren ve devrimci mücadeleyi bölmeyi amaçlayan bu reaksiyoner tutum, yarın çok başka ve çok ustalıklı biçimler alabilir. Biz, durum ne olursa olsun, bu reaksiyoner tutum karşısında serinkanlı, dirençli olacağız ve temelde olmayan ayrımların etkilemeyeceği bir öğretiyi, bilimsel dünya görüşünü ve proleter dayanışmasını öğreteceğiz.

Dinin devletten ayrılması açısından, devrimci proletarya dini gerçekten kişisel bir sorun durumuna getirmeyi başaracaktır. Ve ortaçağ kalıntısı küflenmiş görüşlerden arınmış, bu siyasal düzende, *proletarya, din aldatmacasının gerçek kaynağı olan ekonomik köleliğin kalkması için açık ve yaygın mücadele verecektir.*

V. İ. LENİN
3 Aralık 1905
(Din Üzerine, Ekim Yayınları, 3. baskı, s.9-15)

Tasfiyeciliğin kalıntıları...

(Başlarafı s.21'de)

incitmek"le itham ederek taciz ateşi açar. Çünkü o sözde yaşamın canlılığı ve zenginliği içindedir ve kendine yönelen bu eleştiri kahrolası "koşullar"ı hesaplamamaktadır.

Bir örgütün ilkelerini ve değerlerini savunmak belirli bireylerin değil, örgütlü tüm güçlerin görevidir. Bu meselede gösterilecek her tutarsızlık, komünistin kendi yaşam felsefesinden verdiği bir tavizdir.

Bu meselede örgütün önemli bir kesimi bugüne kadar yazık ki başarılı bir sınav veremedi. Bundan böyle ise, ilke ve kuralları titizlikle gözetmek, her ihlali bir vesile sayarak savaş ilan etmek tüm yoldaşlarda bir davranış çizgisi olmalıdır. Ancak böyle bir savaşla alışkanlıkların gücünü kırabilir, örgüt yaşamını, işleyişini bozmasını engelleyebilir, ayakbağlarını bir daha bağlanamayacak biçimde çözebiliriz.

Bize gerekli olan, EKİM çizgisini benimseyen, içselleştirerek yaşama uygulama gücü gösteren, ilkelere sadık ve onları titizlikle savunup koruyan, sağlam, disiplinli, bilgili, yeteneklerini geliştiren, yaratıcı devrimciliği bir yaşam tarzı olarak seçen kadrolardan oluşan ihtilalci bir sınıf örgütüdür.

Tunç SERDAR

Tersanelerde toplu vizite

Son işçi eylemleri bir hayli kitlesel ve coşkulu geçti. Taşkızak, Camialtı, Haliç Tersanelerinden yaklaşık 2500 işçi 30 Temmuz'da toplu viziteye çıktı. Tepebaşı SSK ya kadar yürüyen işçiler; "İşçi-memur elele, genel greve!", "İşçi-memur elele, hep beraber meclise!", "İşçiler birleşin, iktidara yerleşin!", "Hükümet istifa!", "Satılmış basın, satılmış TRT!", "İşçiyiz, haklıyız, kazanacağız!", "Yaşasın işçilerin birliği!", "Özelleştirmeye hayır!" sloganlarını coşkulu bir şekilde haykırdılar. "İşçi-memur elele, genel greve!" sloganı son dönemde işçilerce de en fazla atılan slogan durumunda. Eylemden bir gün önce tersanede dağıtılan genel greve ilişkin bildiriler de bunda etkili oldu.

Haliç Tersanesi'nde dini gericiliğin örgütlenme çalışmaları ve bunun sınıfın birliği ve mücadelesi üzerinde yarattığı tahribatlar bilinmesine karşın, bu eylemde Haliç işçileri bir coşku ve disiplin örneğiydiler. Gösteriye sendikacılardan çok temsilciler hakimdi. Tepebaşı'na geldiklerinde Tes-İş'e üye 200 kadar işçiyle birleştiler. SSK önünde ise bir dağılma oldu. Taşkızak ve Camialtı işçilerinin epeyce bir kısmı gösteriyi bırakıp cuma namazına gittiler. Sendikacıların yaptığı konuşmalara ilgi yoktu. Dönüşte iki tersanede (Taşkızak ve Camialtı) sayı 500'e dek düşmüştü. Tepebaşı Yokuşunda polisin ve sendikacıların bütün uyarılarına karşın yürüyüş hızlanmadı ve yol trafiğe açılmadı. Eylem saat 14.00'e dek sürdü.

Tasfiyeciliğin kalıntılarıyla mücadele

Sermaye iktidarı '93 yılını, "terörle mücadele" adı altında devrimci hareketi sindirme, devrimci örgütlerin faaliyetini engelleme ve onları tasfiye etme yılı ilan etti. "Topyekün savaş"ın hedefi kuşkusuz öncelikle devrimci hareket olacaktı. Nitekim öyle de oluyor.

EKİM, politik faaliyeti ve performansıyla faaliyetini sürekli ve sistemli sürdürmeye çalışan sınırlı sayıdaki devrimci örgütlerden biridir. Düşmanın farkında olduğu bu durum nedeniyledir ki, '93 yılı başından bu yana örgütümüze dönük saldırıları hızlandırdı. Çalışamaz duruma getirmek ve vuracağı darbeyle tasfiye etmek için özel hazırlıklara girişti. Nitekim örgütümüzün büyük bir potansiyel tehlike olduğu ve büyümesine müsammaha gösterilemeyeceği, artık bizzat işkenceciler tarafından Ekimci olarak işkenceye alınan her devrimciye söyleniyor. Örgütümüze dönük olarak yakın dönemde yapılan hazırlık ve gerçekleştirilen saldırılar da, polisin bu hedefini yeterli açıklıkta ortaya koyuyor.

Polisin uzun dönemli bir hazırlıkla EKİM'e darbe vurmaya hazırlandığı bir sırada, saldırının farkedilmesi ve alınan seri karşı tedbirlerle bu saldırının çok büyük oranda boşa çıkarılmış olması, illegal bir örgütte esneklik, kıvraklık ve tedbirleri zamanında ve yerinde alma konusunda önemli bir deneyimdir bizim için. Örgütümüz bu yönüyle dikkate değer bir olumlu sınav vermiştir.

Bununla birlikte sorumlu komünistler için asıl gözetilmesi gereken devrimci örgüt yaşamında zaafların, tutarsızlıkların, rehavetin, ilkesizlik ve kuralsızlığın nasıl da düşmanın işine yaradığı, saldırıları kolaylaştırdığı gerçeğidir.

Tam da bu vesileyle, sorunu her bakımdan irdelemek, zaafiyet alanlarımıza ilişkin köklü müdahaleler yapmak, kelimenin olumsuz anlamıyla yaşananı artık yaşamamak üzere gerekli politik, örgütsel ve teknik tedbirleri almak hayati bir önem taşıyor.

* * *

"Bir örgüt yaratmak istiyorduk ve bunun ihtilalci bir örgüt olması gerektiğinde ısrarlıydık", deniliyor, *EKİM'in Doğuşu ve Örgütsel Şekillenişi Üzerine Değerlendirme*'de.

Bu sözlerde ifade edilen hedef, bugün hala güncel ve önemli. Farklılık, sözkonusu hedefin ifade edildiği dönemin (1987 yılı), imkanların her bakımdan kıt, güçüklerin bir o kadar fazla olduğu bir dönem olmasındadır. *"Sayıları 5-6'yı geçmeyen bir grup devrimci"* ile yola çıkılmıştır. Üstelik *"ilk şekillenişimiz hazırlıklı bir ideolojik perspektif üzerinde yükselmiyor. Bu tür özel hazırlığın ürünü değiliz... Hiç bir örgütsel temelimiz yoktu"*, diye tanımlanan dönemin hedefidir bu. Yani *"Hazır hiç bir şeyimiz yoktu, ama çok şeyi varedebilirdik"* denilen dönem.

Oysa bugün durumumuz her bakımdan çok farklı. Abartmasız denilebilir ki, yalnız teorik birikim açısından değil, potansiyel güç ve imkanlar bakımından da gerçek bir hazineye sahibiz. Kapitalizmin her yönüyle çürüyüp kokuştuğu, burjuva devletin çaresizlik içerisinde açmazlarını kudurmuş bir vahşetle kapatmaya çalıştığı ve Türkiye sol hareketinin bir dizi sorunda sefilleri oynadığı böylesi bir dönemde, bu hazineyi, kapitalizmi mezara gömerek süreci işçi sınıfının politik iktidarıyla taçlandırmak için kullanmak, tümüyle bir sorumluluk işidir. Bu sorumluluğun hakkını vermek ise, komünistlerin ve samimi devrimcilerin kaçınamayacağı bir görevdir.

Yüzyılın başında yeni bir çağ açan toplumsal-siyasal devrime önderlik eden zamanın komünist devrimcileri, müthiş bir inat ve iktidar hırsıyla, büyük fedakarlıklar göstererek ve bilimsel temele dayanan ilkelere sonuna kadar sadık kalarak, davalarını başarıya ulaştırdılar.

EKİM, tüm zorluklara ve imkansızlıklara rağmen iddiasına, misyonuna, ilke ve kurallarına sahip çıkıp savunarak bugün bahsettiğimiz hazineyi oluşturdu. Bu inat ve kararlılığı gösteremeyen sözde iddia sahiplerinin düştüğü yer ise herkesçe malum. Demek oluyor ki, Ekimci komünistler hareketi bugüne taşıyan sürecin mantığını doğru kavramak ve günün görev ve sorumlulukları gözetildiğinde yalnızca hızlanmak değil, yaşam ve mücadelelerinde gerçek bir sıçrama yapmak görev ve sorumluluğuyla karşı karşıyadırlar. Bunu başarmanın imkanlarına fazlasıyla sahibiz. Gerekli olan tek şey, EKİM toprağına bulaştırılan tüm ayrık otları, alışkanlık, davranış ve yaşam biçimlerini, kavrayış ve anlayışları saflardan temizlemektir.

"Önderlik sorunu" üzerine çarpık kavrayış

Tasfiyecilik, hareketin ileriye çıkarak geride bıraktığı kültür ve değerlerin de gerisine düşerek, saflarımızı bozmaya, perspektiflerimizi bulandırmaya, kendi tarzımızda bir örgütsel yaşama kavuşmamızı engellemeye çalışan bir çabanın ürünü oldu. Başlangıçta görev ve sorumlulukların büyüklüğü karşısında ezildi ve "ortak" aramaya çıktı. Giderek iddiasına, misyonuna, sorumluluğuna yabancılaştı. İşte bu noktadan sonra "önderlik sorunu" hareketin bir açmazı olarak kendini dışa vurdu. Gizil olarak kalan bu sorun, olaylar ve gelişmeler sonucu açığa çıktı.

"Önderlik sorunu"nun kendisi ve bu tartışmanın sürdürüldüğü dönem, aynı zamanda büyük tahribatların yaşandığı bir süreçti de. Örgüt ve kadro anlayışı, çalışma tarzı ve disiplini, ihtilalci örgüt yaşamı ve davranışları, örgüt işlerliği ve kuralları vb., bir dizi alanda tam bir yabancılaşmanın yaşanmasına yolaçtı. Tasfiyeci eğilim kadroları hareketin birikimine ve değerlerine yabancılaştırmaya çalıştı. "Kendini tekrar" adı altında ideolojik-politik çizgiye yabancılaşma örgütlendi. Önderliğe güvensizlik ve inançsızlık körüklendi. Kendi pratikleriyle bunu beslediler de. Belli bir tarihsel geçmişi, yerleşmiş gelenekleri, kökleşmiş kültürü ve oturmuş bir örgütsel temeli olan bir hareket açısından böyle süreçlerde tahribat daha az olabilir. Ne var ki, sayılanların tümünde de EKİM henüz yeniydi ve ciddi yetersizlikler taşıyordu. Sonuçta, tasfiyeciliğin bulanıklaştırıp bozamadığı bir tek alan kaldı: İdeolojik-politik perspektiflerimiz.

Görünürde ideolojik politik perspektiflerimiz en tartışmasız otoriteydi. Herkes Ekimci, herkes bu çizginin savunucusuydu. Gerçekte ise bu iddiaların kendisi yalnızca bir tuzaktı. Herkesi kendi yorumladığı biçimde Ekimci yapan, bir tür düşünsel anarşinin örgütlendiği bir tuzak. İdeolojik omurgadan yoksun bazıları içinse çizgiye bağlılık tam bir ikiyüzlülüktü.

Kuşkusuz, tüm bunların bu denli kaba bir biçimde saflarımızda yaşam bulmasının bir mantığı vardı. *Komünist Bir Siyasal Sınıf Örgütü İçin!* metninde de ifade edildiği gibi, bu ideolojik zayıflıktı.

Tam da ideolojik zayıflıktan kaynaklanan bir başka sorun da "önderlik sorunu" tartışmasının doğru algılanmayışıydı. Bir çok kimseye çarpık "önderlik sorunu" kavrayışı egemendi. Bu çarpık kavrayış, örgüt otoritesini ve yaşamını, kadroların ideolojik-siyasal çizgiyi kavrama ve sindirme sürecini dumura uğrattı.

"Önderlik sorunu", hareketi sürükleyen ve ideolojik-politik-manevi bir birliği olan yeterli nitelik ve nicelikte bir önderler grubunun olamayışı olarak değil, önderlik boşluğu olarak kavrandı. Gerçekte ise EKİM'de sorun bir boşluk olarak hiç bir dönem yaşanmadı. Nitekim tasfiyeci dalganın hareketi ideolojik-politik olarak bozamamasının arkasındaki gerçek de buydu.

Hareketi, gelişim süreçlerini anlamak, bugüne gelmesine önayak olan ve hareketi bu güne taşıyan önderliğin öznel ya da nesnel yetersizlik ve zaaflarına işaret etmek başka şeydir, önderlik sorununu sözde bir önderlik boşluğu olarak görmek ise başka bir şey...

Kaldı ki, süreçlerimize ve belgelerimize bakıldığında, sorunu bir çok yönüyle görmenin hemen tüm imkanlarına sahibiz. "Önderlik sorunu"nun aslında bir yetişmiş kadro sorunu olduğunu da, geçmişten devralınan az sayıdaki kadronun durumunu da...

Hazır kadroları olmayan, *"dolayısıyla ... kendi politik-örgütsel şekillenişine dayanak olabilecek kadroları yaratmak, kendisi için bir örgütsel temel yaratmak"* durumuyla karşı karşıya kalan bir hareketin karşılaşacağı güçlükleri anlamak zor olmasa gerek. Kuşku yok ki, bir marksist bu zorlukları, yaşanan süreci yerel ve evrensel plandaki toplumsal ve siyasal gelişmelerle birlikte ele alarak değerlendirir.

Dahası, *"sayısı 5-6'yı geçmeyen bir grup devrimci" ... "geçmiş sürecin olumsuzlanması ve eleştirisi konusunda ... birleşseler bile, ... yaşamakta bulunduğun yeni ideolojik sürece, yeni konumuna, bunun politik ve örgütsel ihtiyaçlarına uygun düşmeyebiliyorlar, bu yeteneği gösteremeyebiliyorlar. Eskiden kopmayı başarıyorlar, ama kendini yeniden yaratmak konusunda zayıf ya da yetersiz kalabiliyorlar. Bu zayıflıklar ve yetersizlikler bir ilk oluşum döneminde (hareketin) taşıdığı zayıflıklar ve yetersizliklerle birleştiği ölçüde, bir takım insanların ayaklarına dolanıp onlar için bir elenme sürecine ve akibetine dönüşebiliyor."* (Konferans Belgeleri, s.295)

Su Dönmez yoldaşın aynı temel fikirden hareketle *Kopanlar ve Kapılanlar* başlıklı yazısında anlattığı da budur. "Kapılanlar"ın kopanlara ayak uyduramadığı, kendini yeniden üreterek dönüş-

türemediği koşullarda, umutsuzluğun, yorgunluğun başgösterınesi, ileriye yürüme takati gösteremediği ölçüde dönüp geriye bakması ve ilerleyeni geriye, kendi düşkün konumuna çekme çabası içine girmesi, niyetten bağımsız doğal bir reflekstir.

Gerek sorunun doğru kavranamaması ve gerekse süreçlerimizin yeterince gözlenememesinin yolaçtığı çarpık "önderlik sorunu" kavrayışı, sonuçlarıyla birlikte saflarımızdan artık kesinlikle kazınıp atılmak zorundadır.

"Özgün yorumcu"lara değil gerçek Ekimcilere ihtiyacımız var

Tek kaynağı "önderlik sorunu" tartışmasının çarpık kavrayışı olmamakla birlikte bu tartışmanın beslediği eğilim ve davranışlardan biri de otorite tanımama, yani bir tür anarşizmdir. "Önderlik sorunu" tartışmasının arkasına gizlenen bu anarşizan eğilim, kendini otorite olarak gören, canı istediği gibi davranan, kendini görevlerden muaf tutan bir sorumsuzlaşma eğilimidir. Nitekim, tasfiyeciler kendi görevlerini yapamamanın sorumlusu olarak önderliği görebiliyordu. Hatta tasfiyecilerden biri yapması gerekenleri yapmadığı için eleştirildiğinde, "ben yapmadıysam önderlik niye gelip yapmadı?" deme sorumsuzluğunu (yoksa arsızlığını mı demeli) gösterebiliyordu.

Bu herşeyi kendi dışında görme ve kendini muaf tutma anlayışı, aynı kaba biçimiyle olmasa bile, bir başka görünüm altında sürüyor. Çalışma tarzına, örgüt işlerliğine, disipline ve kurallara uyma konusunda yapılan eleştiri ve uyarıları herkesin paylaşması, ama örgüt perspektif ve direktiflerine uymada yine de geçmiş pratiğin tekrarlanması, aynı bakışın değişik bir görünümüdür.

Eğer önderlik, önder ve yöneticilerin koşuşturması, herşeyi onların söylemesi ve aynı zamanda yapması değilse, parti, herşeyden önce bir ideolojik-siyasal temel ve parti üyeleri de bu çizginin gereklerini yerine getirmekle yükümlüyse (aksi düşünülemez), ve de önderlik, kurumlaşma ve buna uygun araçlarla örgüt yaşamının her alanına müdahale demekse, bizde hala sürmekte olan MYO'ya, genelge ve direktiflerin gereklerine uygun davranmama eğilimi neyi anlatıyor? Yoksa sol hareketin söyleyen önderler/uygulayan militanlar zaafına yönelttiğimiz eleştiri, kimilerinde, önderler söyler ve yaparlar, bize ise her vesileyle eleştirmek kalır gibi liberal bir anlayışın dayanağına mı dönüşüyor?

Kaynağı gerçek bir kavrayışsızlık ve bilgisizlik olan bir başka eğilim de herkesin EKİM çizgisini kendine göre yorumlayarak uygulamasıdır.

Halkçı devrimcilik geride bıraktığımız sürece damgasını vuran bir gelenekler zinciriydi ve dönemin devrimcilerinin kişiliğini şekillendirdi. Bugün bu gelenegin olumsuz özelliklerinin bir dizi yansıması var saflarımızda ve fırsatını bulduğunda yeşermeye çalışıyor. Yeşerme zemini de her defasında hareketin zayıf kaldığı ya da zorlandığı alanlar oluyor. İşin ilginç yanı tüm bunlar EKİM'in sözde "özgün yorumu" üzerine yapılıyor. Buna geçmişimizden sayısız örnekler vermek mümkün. Defalarca eleştirilmesine ve popülist-esnaf mantığı ortaya konmasına rağmen bir türlü aşılamayan İzmir çalışması pratiği, Olağanüstü Konferansın tasfiyeci "yöneticiler"in şahsında eleştirdiği menşevik örgüt ve kadro politikası, liberalizm ve laçkalık, rehavet ve konformizm vb., tüm bunlar hep geçmiş küçükburjuva örgüt anlayış ve pratiğinin içimizde yeniden hortlamasıydı. Ama kaynağı insanların niyeti değil, koşulların zorlamasıyla birleşen bilgisizlikti. Zorlanma bilgisizlikle birleşince, alternatif eskiyi aramak olabildi. Bunun pratik sonucu da, EKİM çizgisini, sözde yenilik adına eski yoruma tabi tutmaktı.

Herkesin kendine göre yorumlayıp uyguladığı, kendi yargılarını ve değerlerini hareketin çizgisi ve ilkelerinin yerine koyduğu bir sözde Ekimcilik saçmalığına artık kesin bir biçimde son verilmelidir. EKİM saflarında mücadele eden her komünist kendini hareketin çizgisine göre şekillendirmek sorumluluğuyla yüzyüze olduğunu, kimsenin ilkeleri ve değerleri kendine göre sulandırıp bozmaya, "koşullar"ın ardına gizlenerek eski kültürünü dayatmaya ya da bir tasfiyecinin deyişiyle "yeşilgri" ikilemiyle teorize etmeye hakkı olmadığını bilmek zorundadır. Bu hakkı kendinde görenlerin ise hatırlaması gereken bir gerçek var: EKİM'e gelmekle yanlış kapı çalmışlar! Bir an önce kendilerine uygun yere gitmeli/dönmelidirler.

Geçmişimizden alınması gereken bir başka öğretici ders de, örgüt ilke ve normlarının örgüt içerisinde ancak belli bir kesimin savunmada titizlik gösterdiği, eskinin kalıntılarının ise prensipleri çiğnemeyi bir davranış biçimine dönüştürdüğüdür.

Küçük-burjuva liberal anlayış, kurallara uygun bir yaşamı kabullenmez. Bu kuralları ona hatırlatanlar çıkığında ise, ilkeleri savunmada bu titizliği gösterenleri "despotluk"la, "kişisel gururunu

(Devamı s.15'de)

Tasfiyeci değil devrimci alternatif

Devrimci Kürt ulusal hareketi sömürgeci TC'nin militarist güçleriyle açıktan savaşarak gelişti ve güçlendi. PKK mücadelenin belli bir aşamasında "siyasal çözüm" adı altında ve düzen sınırları içinde uzlaşmaya yöneldiyse de, bu mümkün olmadı, olamazdı!.. Tek taraflı ateşkes, tekelci sermaye tarafından çaresizlik içinde zorunlu bir yöneliş olarak değerlendirildi. Bundan cesaret alan sömürgeci ordu saldırılarını yoğunlaştırdı.

Özgürlük yürüyüşünde binlerce şehit vermiş ve haklı davasını dünyaya kabul ettirmiş devrimci bir örgütün çatışmasız bir şekilde TC'ye boyun eğmesi elbette beklenemezdi. Silahlar karşılıklı olarak ve daha üst boyutlarda yeniden patladı.

Sömürgeci ordu, sermayenin muazzam desteğine, silah-asker üstünlüğüne rağmen, gerilla hareketi karşısında çaresiz kaldı. Silahlı gerilla birliklerinden çok köylere ve sivil halka saldırdılar. Köyler boşaltıldı, evler yakıldı, yıkıldı. Büyük şehirlere ve Kürdistan'da sanayinin azçok gelişmiş olduğu kentlere göç hızlandı. Kürt yoksul köylü tabanı üzerinde gelişen ulusal hareket metropollere ve kentlere göçle birlikte, etkisini buralara, özellikle de Kürt kökenli işçilere taşıdı.

Bu gelişmeler karşısında devlet, gerici-ırkçı propaganda ve ajitsayonunu hızlandırdı. Savaşı Kürt-Türk çatışması olarak gösterip dinci-şoven gericiliği kendi yedeğine aldı.

Türkiyeli komünistler proleter devrimci ilkelerinin gereği olarak ve ortak düşmanları TC'ye karşı bir savaş olması nedeniyle, Kürt özgürlük mücadelesini baştan beri desteklediler. Ancak bu destek, komünistlerin işçi sınıfıyla birliğinin ve işçi hareketi üzerindeki etkinliğinin zayıf olması nedeniyle etkisiz ve kendi güçleriyle sınırlı kaldı.

Ulusal devrimi de kucaklayan etkili bir sınıf hareketi olmayınca, Kürt devrimcilerinin ve işçilerinin Türk sınıf kardeşlerine ve devrimcilerine karşı güvensizlik duymalarının ve kendilerini PKK'nın dar-milliyetçi platformu üzerinden ifade etmelerinin zemini oluştu.

Alternatif üzerinden küçük-burjuva demokratizmine tekabül eden fikirler sosyalizm adına sunuldu: *"Kürdistan halkının ulusal kurtuluş mücadelesi şahsında burada yükselen sosyalizm bayrağı"* oldu! (*Alternatif*, sayı: 6, s.17) *"Kürdistan'da gelişen ulusal kurtuluş savaşına proletarya önderlik"* etti! (agd., s.14). Fakat ***"Türkiye proletaryası ve emekçi kitlelerinin insanlığın özgürlük yürüyüşünün militan bir kolu haline gelmekten başka şansı"*** **kalmadı!..** (s.16)

Alternatif'e göre, işçi hareketi 15-16 Haziran sonrasında da kendini bir halk hareketi olarak örgütleyemedi (agd, s.42). 37 ilerici aydın ve sanatçının dinsel gericilik tarafından diri diri yakılmasına "*Aydınlık* gazetesinde *Şeytan Ayetleri* kitabının yayına sokulması" gerekçe olarak gösterildi. Gerilla pratiğinin sosyolojisi olarak muazzam değer taşıyan "kişilik çözümlemeleri" teorik çerçeve, "laf yapmaiş yap" temaları ise politik perspektif olarak sunuldu.

Türkiyeli komünist ve devrimcilerin kendi görev ve sorumluluklarını henüz yerine getiremedikleri bugünkü ortamda, gerilla mücadelesinin politik etkisine yaslanan birileri, Türkiye'deki devrimi ve sosyalist birikimi toptan „red" edebiliyor. Dahası „red" edilen Türkiye devrimci ve sosyalist hareketi değil, Marksizm-Leninizmin evrensel ilkeleridir.

Bu teori yoksunu inkarcı gelişim, bilimsel sosyalizmin ana ilkelerini kavramış, belli politik deneyimi olan öncü işçi kuşağı arasında zaten kendini üretemez. Daha çok, ne Kürt ulusal mücadelesi ne de sınıf hareketi içerisinde kendini ifade edebilmiş yarı aydın öğeler, sınıf hareketinin yörüngesinden kopan kişi ve kesimler, bu tür dönemsel çıkışlara ilgi duyuyorlar. Sonuç; yeni bir hayal kırıklığı, gerilla hareketinin haklı prestiji ve saygınlığına gölge düşürmek ve tasfiyeciliktir.

Biz komünistler *"politik fırtınalara ve her ortamda politik değişmelere izin vermeksizin"* (Lenin), bağımsız siyasal sınıf örgütü için mücadele veriyoruz. Ulusal sorunda marksist programın temel ilkesi olan; *"bir devletin sınırları içinde ezen ezilen tüm uluslardan ve azınlık milliyetlerden işçilerin her düzeyde mücadele ve örgüt birliği"*ni yaratarak milliyetçi etkilerin önünü kesebiliriz ancak!

Lenin bir vesileyle; *"Bizden bağımsız olarak yürütülen demokratik propaganda ve ajitasyon ne kadar bizim yararımıza işlerse, işçi sınıfının bağımsızlığının önemi o derece büyük olacaktır"*, demişti.

Genelde ve özelde yeni bir devrimci yükseliş içinde olduğumuz tartışmasızdır. Önemli olan kendi görevlerimizi yapmada anlamlı bir sıçrayışı

(Devamı s.7'de)

geniş bir yelpazeyi kapsamalıdır.

İkinci akım ise "sosyalist" kimliğin korunarak bir yenilenme yaşanması gerektiğini savunmaktadır. **Halk Kurtuluş Güçleri (FPL), El Salvador Komünist Partisi (PCS)** ve **İşçilerin Devrimci Partisi (PRYC)**'den oluşan bu akımın da esas hedefi siyasal yaşamın demokratikleştirilmesi ve demilitarizasyondur. Kilise ve sağ partilerin belli kesimlerini kapsayan toplumsal bir konsensüsü savunmaktadırlar.

Geçmiş sürece bakıldığında, **FMLN'in** son on yıl içerisinde bir çok kez programatik platformunu değiştirdiği görülür. 1980'de devrimci demokratik bir hükümet, oligarşiyi ve orduyu tasfiye edecek askeri bir zafer, devrimci-demokratik dönüşümün ardından ise "sosyalist devrime geçiş" savunuluyordu. Bu, 1983 yılında "geniş katılımlı bir geçiş hükümeti" biçiminde değiştirildi. Bunda ABD emperyalizminin baskısı önemli bir rol oynadı. El Salvador'un "demokratik dönüşümü" bir strateji haline gelmeye başladı.

Yukarıda sayılan ikinci akım içinde en etkili grup olan **FPL**, geniş ve gevşek bir birliği hedefleyen bu yönelime sert bir şekilde karşı çıkmıştı. 1970'de Sovyetler Birliği yanlısı **PCS**'den ayrılan **FPL**, proletaryanın önderliği altında bir devrimci halk diktatörlüğünü savunuyordu. En güçlü gerilla birliklerine sahip olan (gerilla birliklerinin %50'sine) bu örgütün Nisan '92'de yaptığı kongrede, barış görüşmelerinin yarattığı olanaklardan demokratik devrimi tamamlamak yönünde yararlanmak yaklaşımı ortaya konuldu.

'94'de yapılacak seçimler, cephenin ayrışmasında önemli bir rol oynayacak. Sağcı kesim olgarşinin çıkarlarının savunucusu Facundo Guarda'yı öneririrken, soldaki kesim toplumsal konsensüsü sağlayacağına inandıkları "ulusal burjuvazi"nin temsilcisi Ruben Zamana'yı desteklemektedir.

Gerilla hareketinin yaşadığı bu çözülmede pek çok etken rol oynadı. Örneğin uluslararası konjonktür önemli etkenlerden birisidir. Fakat en önemlisi, gerilla hareketinin dayandığı toplumsal tabandır. Bunun doğrudan bir sonucu olarak tutarlı bir sınıfsal perspektiften yoksunluk, olumsuz iç ve dış koşullar zemini üzerinde her türlü uzlaşma eğilimine kapı aralamıştır. Mücadelenin silahlı yürütülüyor olması tek başına devrimci radikalizmin göstergesi sayılamaz. Devrimci radikalizm sınıf içeriği ile gerçek anlamını bulur. Sınıf perspektiften yoksunluk, devlet yapısı, siyasal özgürlükler, demokrasi vb. konularda kendini açık bir biçimde ortaya koymuş, oldukça kötü koşullarda barış masasına oturulmuştur. Bugün gerilla hareketinin küçük-burjuva önderliği 13 yıllık silahlı mücadelenin karşılığında kendine siyasal yaşam içinde alan açma çabası içindedir. 2 bin gerillayı da kapsayan "ulusal polis teşkilatı"nın oluşturulması, ordunun sivil otoritenin denetimine verilmesi, insan haklarının korunması, ulusal ekonominin inşasına gerillaların katılması, toprak reformu vb. talepler yalnızca teslimiyetin sözde karşılığıdır. Ekonomik güç ve iktidar aygıtının oligarşik kastın elinde toplandığı ve bölgenin en güçlü ordusuna sahip bir ülkede, gerillaların silahsızlandırıldığı koşullarda, bu sözde reformları dahi güvenceye almak mümkün değildir.

Burjuva iktidarın tasfiyesini hedeflemeyen bir demokratik dönüşüm yalnızca bir aldatmacadır. Eldeki kazanımların da kaybedilmesine yolaçacaktır. Nitekim bir yandan kimi gerilla önderleri işletme müdürlüğü, polis şefliği vb. türden görevler üstlenirken, öte yanden devlet medyası alttan alta **FMLN'in** bir terör örgütü olduğu temasını işlemektedir. Öyle ki gerilla taraftarları kimi yerlerde siyasal kimliklerini gizlemek zorunda kalmaktadırlar. Üniversite öğrencilerinin dışında **FMLN** yanlısı kitle gösterilerine rastlamak gittikçe zorlaşmaktadır.

Bu süreçten en zararlı çıkanlar işçiler ve kır yoksullarıdır. Bu kesimler lehine herhangi bir ekonomik önlemden sözetmek mümkün değildir. Gerilla hareketinin silahlı mücadele süreci içinde uzun yıllar denetiminde bulundurduğu kurtarılmış bölgelerde bugün kır yoksulları topraklarını geri almak için gelen feodal burjuvalara karşı kendisini savunacak örgütlülüklerden yoksundur. Bu durum da gerilla hareketinin temel sınıfsal dayanağının paralize olmasında önemli bir rol oynamıştır.

Kuşkusuz bu cephe barışçıl mücadele sürecinde politik yaşamda önemli bir yer tutacaktır. Bu sürecin kendisi gerilla hareketinin sınıf karakterini, toplumsal tabanını da yeniden biçimlendirecektir. Zira bu hareketin geldiği noktaya rağmen önemli bir mücadele birikimine ve tecrübeye sahip olduğu bir gerçektir. Özellikle **FPL**'nin saflarında Nisan '92 Kongresinde "yeni tipte bir partinin inşası"nı gündeme getiren ve bunun adımlarının hemen atılmasını savunan güçlü bir eğilim ortaya çıkmıştır. Yine '80'li yıllarda gerilla mücadelesine başlayan "Komünist Partisi"nin saflarında da bazı diri güçlerin varlığı bilinmektedir. Bu yeni siyasal ve toplumsal koşullarda El Salvador'da devrimci mücadelenin nasıl bir biçim ve boyut alacağı yakın gelecekte ortaya çıkacaktır.

El Salvador'da gerilla hareketinin tasfiyesi

Demokratizmin tarihsel sınırları

Bir Orta Amerika ülkesi olan El Salvador uzun yıllar emperyalizme karşı verilen aktif ve kapsamlı bir gerilla mücadelesiyle dikkatleri çekti. Kahve oligarşisi ve askeri kast ABD'nin bölgedeki en önemli uşağı idi.

Özellikle Küba devrimi bölgedeki gerilla hareketine belirgin bir ivme kazandırmıştı. ABD emperyalizmi bu devrimci gelişmenin önünü kesmek için sistematik bir karşı-devrim stratejisini uygulamaya soktu. Gerilla hareketlerini bastırmayı hedefleyen bu strateji Ulusal Güvenlik Doktrini (DNS) adını taşıyordu. Ağustos '71'de Bolivya'da, Eylül '73'de Şili'de, Temmuz '73'de Uruguay'da ardarada askeri faşist darbeler tezgahlandı. Bu ülkelerde ordu diğer faşist güçlere dayanıyordu. DNS "içteki düşman"ı yasadışı yöntemleri de kullanarak tasfiye etmeyi amaçlıyordu. Bilimsel yöntemlerle işkence, ordu denetiminde paramiliter komando birlikleri, rejim karşıtı kişilerin imhası vb. bu stratejide kullanılan temel yöntemlerdir. DNS'ye daha sonra yeni bir öğe daha eklendi. Ayaklanmaları bastırma!

El Salvador bu stratejinin en önemli uygulama alanı oldu. Nikaragua devriminden sonra El Salvador ne pahasına olursa olsun elde kalmalıydı. '79'da tezgahlanan askeri darbe ABD tarafından askeri, mali, siyasi ve diplomatik cephelerden desteklendi. 14 oligarşik aileye ait özel komandolar ABD'de özel olarak eğitildi. ABD büyük miktarlarda ekonomik ve askeri yardım yaptı. Bu destek '81'de 149,5 milyon, '84'de 531,2 milyon, '85'de ise 473 milyon dolar tutarındaydı. '81 yılında ABD başkanlığına seçilen Reagan, El Salvador'a yardımın Hristiyanlık aleminin bir görevi olduğunu ilan ediyordu. Mücadelenin her ne pahasına olursa olsun bastırılacağını anlatıyordu bu. Gerilla hareketinin güç kazanmasına katliamlarla cevap verildi. Sardece 1980-84 arasında 40 bin kişi yaşamını yitirirken 2 bin kişi kayboldu.

Gerilla hareketi için bir dönemeç ve zorlu bir mücadelenin başlangıcı oldu bu gelişmeler. **Farabundo Marti Kurtuluş Cephesi (FMLN)** bu saldırılara karşı ortak bir direnişe geçti. **FMLN**, 1980 yılında beş örgütün eşit koşullarda biraraya gelerek oluşturduğu ve örnek olarak gösterilen bir cephe idi. Bu örgütleri bir araya getiren en önemli etken, askeri mücadelenin ortak sürdürülmesi zorunluluğu idi. Cephe içindeki görüş farklılıkları dışa fazla yansımıyor, iç tartışmalarla gideriliyordu.

Bilindiği gibi, 1 Şubat '92'de **FMLN** hükümet ile barış görüşmeleri imzalandı. 13 yıl süren bir silahlı mücadelenin ardından, belli koşulların yerine getirilmesi kaydıyla silahların bırakılarak siyasal mücadelenin barışçıl koşullarda sürdürülmesi üzerine varılan bir anlaşmaydı bu. Doğu Bloku'nun çöküşü Nikaragua'da ortaya çıkan uzlaşmacı eğilimler bu çözülüşte önemli bir rol oynadı.

Daha çok küçük-burjuva kesimler ile "lümpen proletarya" içinde etkili olan gerilla hareketi için kritik bir dönemin başlangıcı oldu bu anlaşma. Silahlı birliklerin tasfiyesiyle barış antlaşmasında belirtilen koşulların uygulanmasını garantiye alacak en önemli güçten yoksun kalmış bulunmaktadırlar. Öyle ki bugün yapılan anlaşmaya göre yeniden düzenlenmesi gereken ordu olduğu gibi korunmuş, sadece göstermelik bir biçimde sayıca bir azaltmaya gidilmiştir. Devlet yapısının demokratikleşmesi bir kaç estetik operasyonun ötesine geçememiştir. Beklenilen tarım reformu bir türlü gerçekleştirilmemektedir. Tüm ekonomik güç oligarşik ailelerin elinde bulunmaktadır. Yalnızca orta burjuvazinin bazı kesimlerini tatmin eden bazı ekonomik önlemler alınmıştır. Yabancı sermaye ekonominin en temel sektörlerini denetlemektedir vb.

Bu koşullar, esas olarak askeri zorunlulukların bir araya getirdiği cephe içinde tartışma ve gerilimlere yolaçmakta, farklılaşmalar belirginleşmektedir. Esas olarak iki ana akımdan sözedilebilir.

Devrimci Halk Ordusu (ERP) ve **Ulusal Direniş (RN)**'den oluşan akım, bugüne dek savunulan "sosyalist" kimliğin artık bir tarafa bırakılması gerektiğini, devrim ve sosyalizmin bir dönemin ürünü olduğunu, bundan sonra reformlara dayalı bir politika izlemek gerektiğini söylemektedir. Orta burjuvazinin bazı kesimlerinin çıkarlarını dile getiren bu yeni sosyal-demokrat akım toplumsal uzlaşmaya dayalı bir koalisyon önermektedir. Öyle ki bu koalisyon faşist **Arena** partisine kadar oldukça

(Devamı s.23'te)